

Meise. de kapel van Amelgem

P. Bettessone
Bettessone 1990

Beste lezers,

wij glijden zo langzaam aan onze tweede coronazomer binnen en de molen van Berla blijft continu verder malen... naar buitenuit blijven onze tijdschriftnummers verschijnen, maar vooral: “onzichtbaar” achter de schermen wordt tegenwoordig enorm veel werk verzet: ons omvangrijk archief zit volop in een verhuis, het wordt ook helemaal herschikt en opnieuw geïndexeerd, de website wordt aangepakt, honderden en honderden dia’s worden gedigitaliseerd, enz...

Jammer genoeg is het nog wat vroeg voor onze activiteiten naar het brede publiek toe: onze praatcafés, uitstappen en fotodagen... maar misschien voorzichtig dit najaar?

Ondertussen dus dit nieuwe nummer met weer een heel verscheiden gamma artikels: oudere en recentere geschiedenis over mensen en stenen, over muziek en arbeid, en dat alles in de verschillende hoeken van onze gemeente.

Jammer genoeg moeten we dit voorwoord ook met droevig nieuws afsluiten: het overlijden van **Johan Grootaers** (*Leuven 24.11.1955 - Oud-Heverlee 14.04.2021*), kunsthistoricus, erfgoedexpert en een internationaal gereputeerde specialist op het gebied van bouwhistoriek in Vlaanderen.

Professioneel was hij als raadgever betrokken bij de restauratie van heel wat monumenten in onze fusiegemeente, die hij trouwens zeer goed kende. Maar hij was voor Berla vooral ook een sympathieke medewerker: belangeloos, behulpzaam en altijd vriendelijk schreef hij artikels voor dit blad en klaarde hij terzijde ook een hoop zaken rond oude gebouwen voor ons op.

We zullen hem missen...

Veel leesplezier en met vriendelijke groeten,

Eric Van Baelen,
ondervoorzitter.

Is erfgoed ook iets dat jij belangrijk en waardevol acht? Wil je ons een steuntje in de rug geven?

Wel, kom dan ook als lid bij onze kring en help ons de waardevolle zaken van gisteren door te geven aan allen die na ons komen...

Hoe?

GEWOON LID: stort € 20 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres of nog beter:

STEUNEND LID: stort € 40 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres.

En samen zorgen we dat ons gezamenlijk verleden niet vergeten zal worden.

Amelgem lijkt soms een wat “vergeten” stukje van ons gemeentelijk erfgoed en daarom besteden we in dit en komende nummers er even wat extra-aandacht aan.

In dit nummer geeft ons mede-bestuurslid Willem De Ridder, een van de zeldzame specialisten van het eerste millennium, de oudste geschiedenis van Amelgem een frisse update, want de jongste versie hierover (door de historicus Jan Verbesselt) dateert ondertussen ook al van 1964.

In volgende tijdschriftnummers wordt nog de Duivelsschuur letterlijk ten tonele gevoerd en er wordt ook gewerkt aan een beschrijving van de pachters van de hoeven en hun harde boerenleven daar...

AMEL

Willem De Ridder

De kapel van Amelgem – foto circa 1935.

© archief WDR

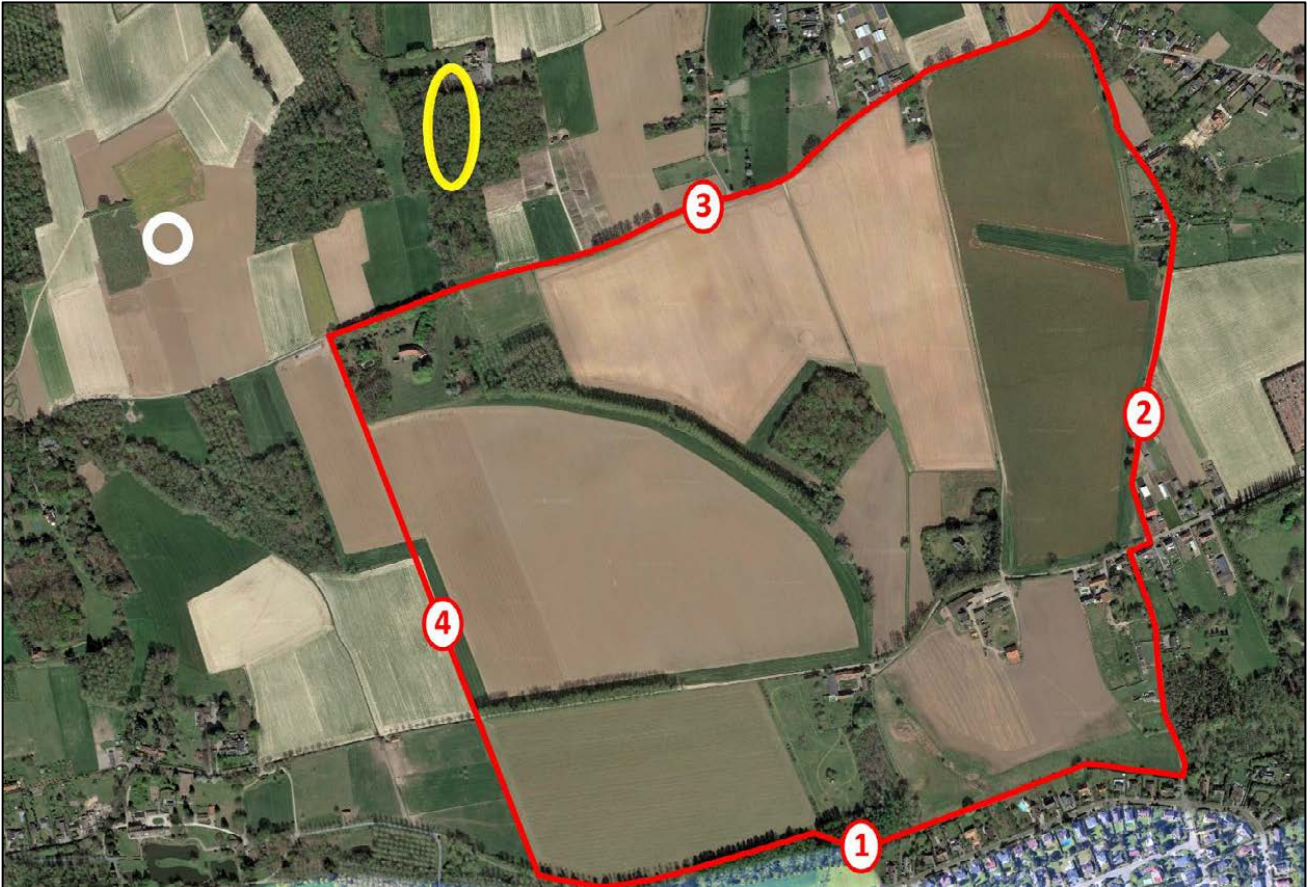
Achter de herberghoeve “Sint Gillis”, met haar 18de eeuwse strooien schutting, een hondenhok en een 19de eeuwse schuur, staat... de kapel van Amelghem.

Ze straalt rust uit... ondanks dat ze meer geschiedenis heeft meegemaakt dan menige historici.

In het voorjaar 1921 gaf Arthur Cosijn in het tijdschrift “*Touring*” de erbarmelijke staat van de kapel aan. Samen met Edwin Ganz lobbyde hij bij de familie Boucqueau en baron de Viron van Wolvendael.

Na enkele artikels van geschiedkundigen, pastoor Delestré en Jan Lindemans, kwam er uiteindelijk in 1928 een restauratie van de kapel, dankzij weldoener Boucqueau.

De geschiedenis herhaalt zich: 100 jaar later moet de lokale gemeenschap de nodige financiële middelen bijeenprokkelen om het bouwwerk voorbij haar 4de centennium te loodsen.

De parochiegrenzen van Amelgem – foto 2021 © Google Earth

Ik heb met opzet deze luchtfoto gekozen om aan te tonen dat «Amelgem» een gecreëerd blok akkerland is.

GRENSAFBAKENING

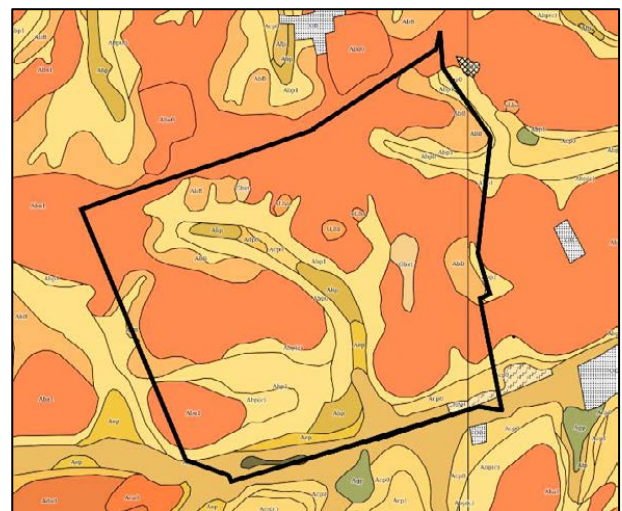
1. De Amelvonnebeek/Molenbeek/Amelgembeek die een natuurlijke grens vormt met Wemmel.
2. Een holle weg, “Kaarlijk”, die de scheiding vormt met Meise.
3. De “Romeinse baan”, een zeer oude landweg, “het gescheid tusschen Ophem en Amelghem”.
4. Een rechte parochiegrens tussen Ossel en Amelgem.

ARCHEOLOGIE

Bovenaan zie je huidige Romeinse baan, een 4.000 jaar oude landweg die Huyneghem - Asse verbond met de Zenne; een 4.000 jaar oude grafcirkel (witte cirkel) met een opening richting *Moorsala* (Moorsel); eveneens aan de bovenzijde van de

Heirbaan, een (kortstondige) middeleeuwse grintontginning “*de Cavaigne*” (de ovale gele cirkel) en helemaal rechts is er een kruispunt van 7 wegjes (in de volksmond *5-wegjes* of *6-wegjes*).¹

GEOLOGIE

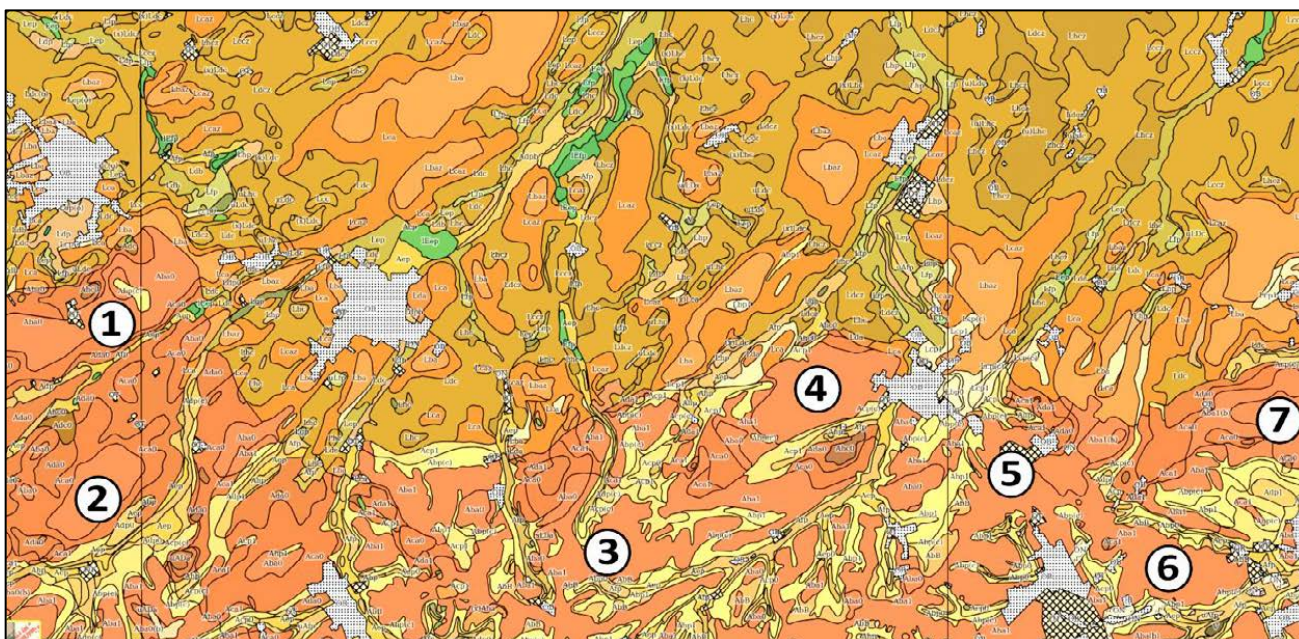
De bodem van Amelgem © GIS Vlaanderen

¹ Meer uitleg hierover in een volgend artikel over de oude landwegen rondom Meise.

De echte waarde van het akkerland te Amelgem bepalen we met de samenstelling van de bodem. De ingekleurde oranje percelen "Aba" zijn de gekende vruchtbare droge leembodems. De gele percelen hebben een andere horizont of een diepere en verschillende bodemtextuur, de bruine vakken zijn leemgronden met zeer hoge vochtigheid.

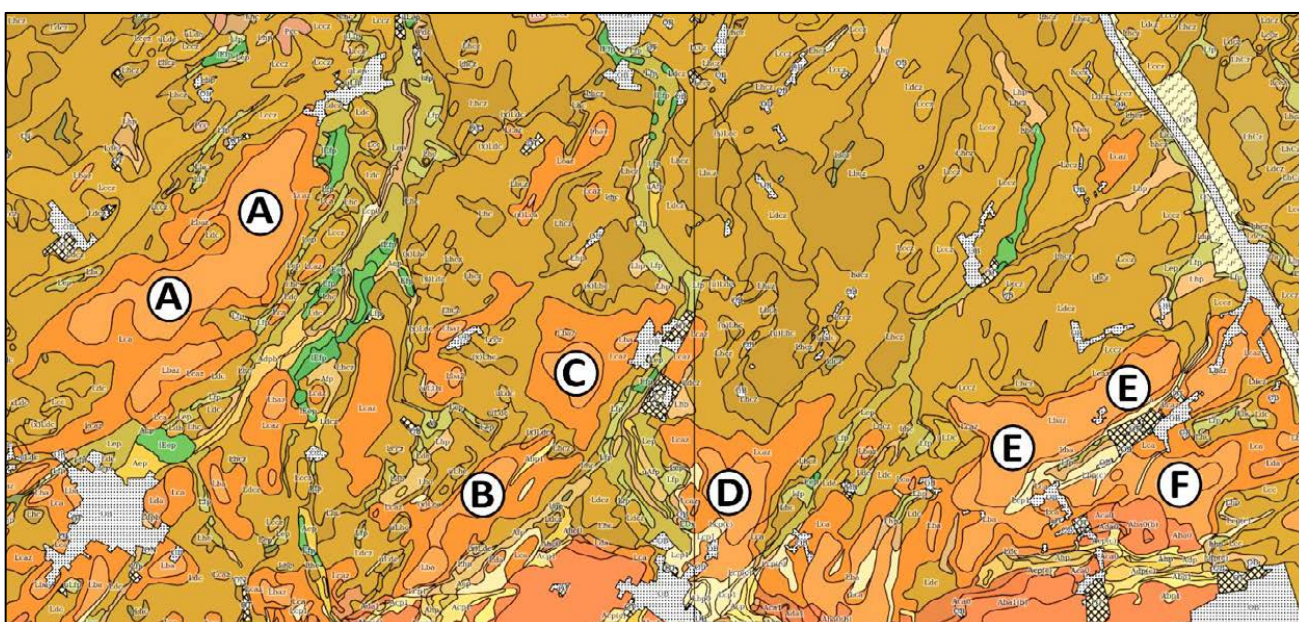
Kouters met een nog hogere landbouwwaarde hebben een droge zandleem structuur. Het mineraal skelet van de zandkorrel is 4x groter dan de leemkorrel en 100x groter dan de kleikorrel, dat maakt dat een zandleemstructuur gemakkelijker water, lucht en organisch materiaal opneemt en vasthoudt.

Onderstaande kaarten geven ons een idee over de waarde en omvang van Amelgem tegenover de omliggende landbouwkouters en velden:

Leembodem kouters en velden © GIS Vlaanderen

1. Hulst (Droeshout) – 2. Weyenberg (Merchtem) – 3. Linthout-Bosbeek –
4. Loveghem (Wolvertem) – 5. Hasselt 6. – Meysse – 7. Beyghem

Omringende zandleembodem kouters en velden © Gis Vlaanderen

- A. Peyseghem – B. Meuseghem – C. Ympde – D. Schrikkouter (Wolvertem) –
E. Ophumbeek – F. Molenkouter (Humbeek)

TOPONYMIE

Als we germanist Maurits Gysseling raadplegen vinden we onderstaande attestaties terug:

Amelrengem: 1206 / 1240 / 1244 / 1246

Amelrengem: 1154 / 1206 / 1243

Amelreghem: 1268 / 1269

Amelregem: 14de eeuw

Amelghem: 14de eeuw

Andere vermeldingen zijn:

Amolringenheim: 18^e eeuwse kopie uit het stadsarchief van Bergen, met vermelding Lobbes 868

Amolringenheim en **Amobriengeheim:** vermeldt in de polyptiek van de abdij van Lobbes, in de korte en lange opsomminglijst van de domeinen gelegen in de Brabantgouw.

Historici schrijven dit toponiem toe aan Amelgem, (*in plaats van Woubrechtetegem*) maar historicus Verbesselt heeft hier sterke twijfels.

En terecht, in de annalen van de abdij van Grimbergen is nergens een link te vinden met Lobbes.

Het probleem ontstaat in 864 wanneer lekenabt Hugbert van Arles onterecht goederen usurpeert. Na zijn dood geeft Keizer Lotharius II aan de bisschop van Kamerijk de opdracht om een goedereninventaris aan te leggen; wat resulteert in de "*Descriptio Villarum*":

*IN PAGO BRAGBATENSI ... Gnactinis Sanctis cum appenditiis Verzenau Galeroiz Lotice Baliolis Ggitfledis Ducia Alostia Scinguisi villa Soraldengies Hotsubece Scemtlebecke Maringenheim Harcligisheim Geveringenheim Eroldingenheim **Amobriengeheim** Brucheim...*

Deze inventaris bezit het merkwaardige kenmerk dat verder af gelegen domeinen enkel zijn opgenomen met een korte opsomming van de eigendommen, zonder dat er precieze waarden en aantallen ingevuld zijn.

Mijns inziens heeft de opsteller die domeinen nooit bezocht.

Exit Lobbes.

² "-donk" heeft inderdaad meerdere betekenissen waaronder "een verheven zandheuvel" zoals in Brendonk, Ramsdonk en Oksdonk.

NAAMVERKLARING

Historici Jan Lindemans en pastoor Delestré volgen de hypothese van Ernst Förstemann waarbij het toponiem Amelgem wordt afgeleid naar **Amalhari** of **Amelric**, oude Germaanse namen.

Daarna volgt een suffix "**-inga**" (= *volgeling*) en het grondwoord "**-heim**" (= plaats), wat resulteert in **Amel-inga-heim**, de plaats van de volgelingen van Amelric.

Volgens M. Gijsseling stammen de *inga*- en *heim*-namen uit de 7de eeuw, maar deze visie staat ter discussie omdat er zeer sterke aanwijzingen zijn dat de Germaanse bevolking hier reeds aanwezig was vóór de Keltische invasie in de 8ste eeuw vC.

ETYMOLOGIE

Ik geef de voorkeur aan een naamverklaring volgens de etymologische betekenis van "*Amel*".

Spelt © Wikipedia

De Nederlandse prof. Jacobus Verdam vermeldt in zijn etymologisch archief:

Amel en **Amer:** een tarwesoort of weit.

Ameldonc, Amidoen, Amidom: amelmeel, zetmeel en ook stijfsel.

F. de Brabandere:

Ameldoem, Ameldonk, Amildonck ²: stijfsel, zetmeel

Amulon: Grieks voor niet gemalen (zet)meel

Amylum, Amidum: Latijn voor zetmeel

Logischerwijs zou Ameldonk dus een zandheuvel zijn met ingezaaide spelt.

J. Vercoullie is de enige die meer uitleg verschaft:

Amel: dialect voor spelt, graansoort

Ameldonk: beide bestandsdelen zijn een dialect voor spelt.

Amelkorn: speltkoren

Amelmehl: gemalen spelt

Gaius Iulius Caesar "*Commentarii de bello Gallico*" en Cornelius Tacitus "*De origine et situ Germanorum*" lieten ons weten dat het hoofdbestanddeel van de Germaanse voeding bestond uit spelt.

Deze gegevens kloppen perfect met een archeologisch onderzoek in Rode (Sint Brixius).³ Onderaan de "Rhodense kouter", op het "Heymbeekveld", was er een Romeinse inplanting, met waterput.

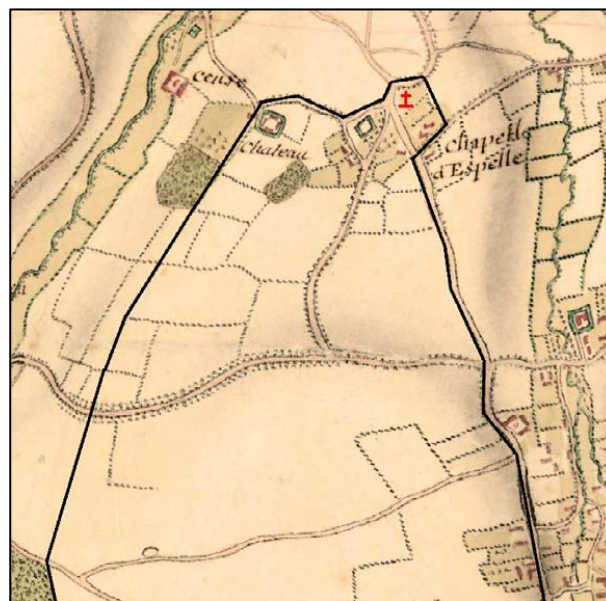
Pollenonderzoek van de bodemlagen uit deze put bracht niet alleen Romeins puin naar boven, maar in diezelfde laag zaten ook speltkorrels.

Vermits ook het kaf van de spelt aanwezig was, mag men met zekerheid aannemen dat er in Rode spelt geteeld werd.

Onze burens uit Merchtem hebben eveneens een Amelgemse kopie.

Een immens speltveld, een motte "*Ter Spelt*" (het Appelkot) en een "*Capella Terra Spelt*".

Eigenaar? De heren van Grimbergen.

Villaretkaart, 1745: Ter Spelt © Cartesius

Geschiedenis

Het blijft een moeilijk gegeven om een beeld te scheppen over de toestand van pakweg 2.000 jaar geleden. De literaire bronnen zijn vaag en soms verkeerd geïnterpreteerd en andere wetenschappen spreken de bevindingen soms tegen.

De rechtstoestand was anders; de eigendommen gingen in handen over bij huwelijk; er werden gebieden toegevoegd en afgescheiden, verkocht en geruild... zonder geschiedkundig bewijs.

Soms denken we een beeld te hebben van een standvastige toestand en moeten we dat later weer bijstellen.

Soms heb ik een geschiedkundige puzzel volledig opgelost waarbij alle deeltjes perfect passen, alleen het bewijsmateriaal ontbreekt nog.

³ Zie bijv.: <http://www.studiebureau-archeologie.be/projects/Archeo%20Rapport%20191%200Bundel.pdf>

MOEDERKERK OSSEL?

Deze hypothese van historicus Verbesselt volg ik NIET.

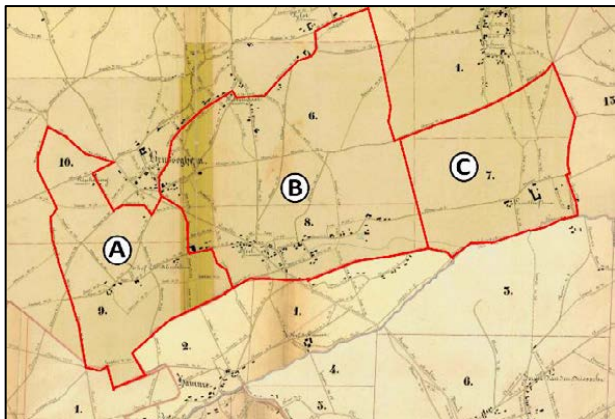
Het waren de landeigenaars die beslisten of hun eigendommen belast werden met tienden of niet, welke gronden hiervoor in aanmerking kwamen, hoe zwaar ze belast werden, aan welke instelling ze deze belasting wilden schenken en wanneer ze hun eigendom wilden overdragen.

Er is duidelijk een verschil tussen de wetgeving over de verplichte tienden begin 9de eeuw, de reorganisatie van de tiendenplicht einde 11de eeuw, en de daadwerkelijke toestand.

De plaatselijke heren traden niet altijd op de voorgrond, het was de Kerk die het document opstelde en waarbij de bisschop optrad als

ceremoniemeester om het kerkgebouw te voogden aan een abdij. Ik heb nooit geweten dat een kerk eigendom was van een bisschop, tenzij hij de grond bezat en dat hijzelf er een kerk op bouwde.

OPPERSALA – OSSALA – AMELGHEM

A. Opperzele – B. Ossel – C. Amelgem

© Carthesius

Volgens de "costumen", oude volkstradities en gebruikelijke landmaten, was Amelgem een afsplitsing van een groter blok waarin zich ook Ossel en Opperzele bevond.

Het was geen onderdeel van Oppem, dat werd later bevestigd door landmeter Joannes van Acoleyen in de landboeken van de Abdij van Grimbergen.

Het oud-domein Amelgem hanteert de oudste gekende indeling van de "mansus", een oude 12-delige landmaat.

Parochie	roede
Strombeek N.-O.-Heembeek Ruisbroek	$16 \frac{1}{3} v$ 4,504 m
Grimbergen Beigem Vrijheid Borch	$17 \frac{1}{3} v$ 4.780 m
Epegem, Oppem Wemmel, Zemst Vilvoorde, Meise	$18 \frac{1}{3} v$ 5,055 m
Humbeek Brussegem Merchtem Wolvertem	$20 \frac{1}{3} v$ 5,607 m
Ossel	$21 \frac{1}{3} v$ 5,883 m

Roedeverdeling in voet

© Caertboek abdij van Grimbergen

Hier hoort een woordje uitleg bij:

De **mansus** was een hoeveelheid land waarbij in het 3-delig landbouwstelsel een gezin kon overleven.

De mansus werd ingedeeld in 12 **bunder**, en elk bunder bestond uit 4 **dagwand**.

Een dagwand land was de hoeveelheid land die een boer op 1 dag kon omploegen.

Een dagwand was op zijn beurt onderverdeeld in 100 **roeden**.

De oorspronkelijke lengte van 1 roede was $21 \frac{1}{3}$ **voeten**, waarbij 1 voet gelijkgesteld werd met 3 **zolen**.

Een oppervlakte van 1,33 ha. was in Ossel exact 1 bunder groot

Bij omrekening naar Grimbergse maat (*zij rekenden amper $17 \frac{1}{3}$ voet voor één roede*) was dat 1,4 bunder.

Men betaalde cijns (belastingen) op de hoeveelheid land, maar elke gemeenschap bepaalde hoeveel voeten er in een roede gingen.

In bovenstaand geval betaalden men (per bunder) meer belasting in Grimbergen dan in Ossel en Amelgem.

Toen Amelgem bij de jurisdictie van Oppem werd gevoegd, werd de maat van Ossel omgerekend naar die van Oppem ($20 \frac{1}{3}$ voet), maar in noodgevallen werd er de meest gunstige maat gekozen voor pachters die (oorlogs-)schade hadden geleden.

HET LAND VAN GRIMBERGEN

Wanneer in de late 11^e eeuw de kerkoversten aandrongen om de bidhuizen onder voogdij van de kloosters te plaatsen, werd het duidelijk wie hier de baas was: de heren van Grimbergen.

Zij poogden om al de kerken binnen hun voorvaderlijk domein aan hun abdij van Grimbergen te binden en, met uitzondering van Meuzegem-Imde, Wolvertem-Rosseem en de vijandige hertogelijke infiltratie, is dat hen ook gelukt.

De abdij van Grimbergen heeft gepoogd om het verbrokkelde Amelgem te verenigen, uit te breiden en te verheffen tot kroonjuweel van hun klooster.

voor 1155

De abdij van Grimbergen verwerft verschillende landerijen te Amelgem (soms zijn de namen niet eens weer gegeven), afkomstig van Rothardus en zoon Gerardus, Walterus van Campenhout, gebroeders Ricardus en Theodorus, Walterus de Eglengem met toestemming van zoon Rabodo, de Brusselse sint-Niklaaskerk en de Antwerpse sint-Michielskerk.

De eigenaar?

Van de kapel gaf deze in voogdij aan de abdij van Grimbergen.

Waltherus van Campenhout verkocht een deel, het andere deel werd als gift bestempeld.

Het betrof weiden, akkers, hofsteden en 2 molens.

Grimbergen huurt van Sint Goedele landerijen in Amelgem, bestaande uit akkers, weiden en hofsteden.

Voordien had Godefrodus van Amelreghem, zijn zoon Henricus en neef Theodorus hun landerijen in Amelgem verkocht aan de Brusselse sint-Goedelekerk.

Godefrodus en Henricus huurden de goederen terug en lieten ze in Amelgem door plaatselijke boeren bewerken.

Intussen was Henricus, koorzanger in sint Goedele, overleden en was Godefrodus alleen gemachtigd om het huurcontract te beëindigen zodat Grimbergen de huur kon overnemen. ("20 solidi sjaers").

De hoeveelheid landerijen is niet weergegeven, evenmin het aantal hoeven en de beschrijving ervan.

1268

De heer van Parweys en vrouwe Adelia schenken een weide (het *Vossenhol*) en 100 solidi.

1206

Gerardus Berthout en moeder Adelia kochten van Henricus Waie uit Oppem 3 1/2 bunder land, twee hoefjes gelegen tegen het kerkhof en een deel van het maalrecht van de molen van Elvericus te Amelgem gelegen. Nadien schonken ze het aan de abdij van Grimbergen

1240

Liedekin van Laken verkoopt meerdere bunders land aan de abdij van Grimbergen die hij voorheen verhuurde aan Godefrodus van Perwijs, heer van Grimbergen)

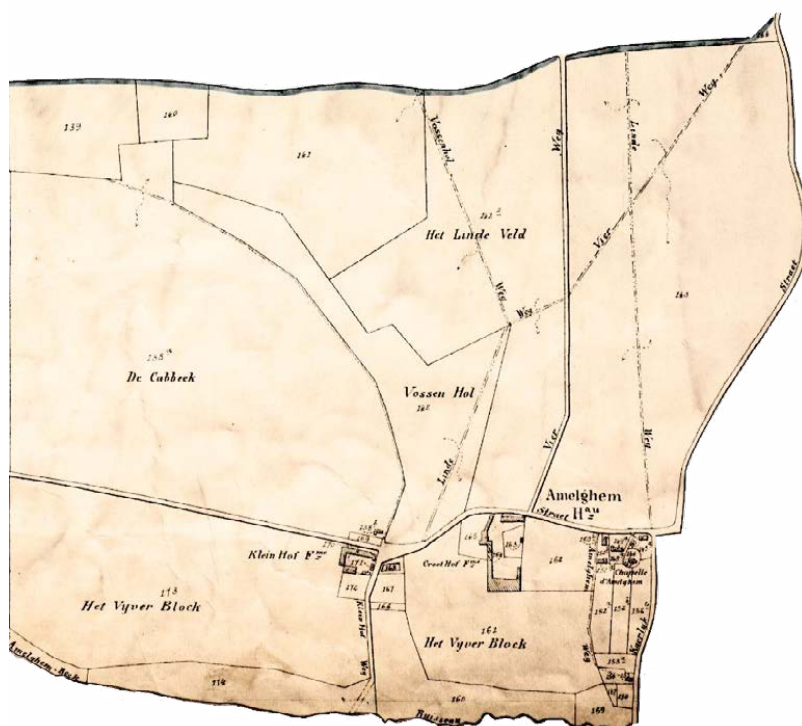
1244 – 1247

Gift van een *scolaster* uit Mechelen, Arnoldus van Zellaer.

Arnoldus is een zeer welgestelde telg uit het Grimbergse geslacht die zijn patrimonium wegschonk aan abdijen en kerkinstellingen.

Ook hier is de hoeveel land niet gekend, wel de vergoeding van jaarlijks 6 ½ mudden rogge, 4 Leuvense Solidi en 4 kapuinen (= *vethanen*) aan hem zelf.

Na zijn dood dient men 3 mudden rogge te leveren aan de minderbroeders van Mechelen.

Toponymie van Amelgem – Popp, 1844

© Cartesius

HET LANDBOUWSYSTEEM

Historicus Jan Verbesselt en landmeter Jan van Acoleyen geven meermaals aan dat het landbouwsysteem van Amelgem tot de 17^e eeuw berustte op het oude drieslagstelsel:

- 1ste jaar: zomerteelt;
- 2de jaar: winterteelt;
- 3de jaar: braakliggend.

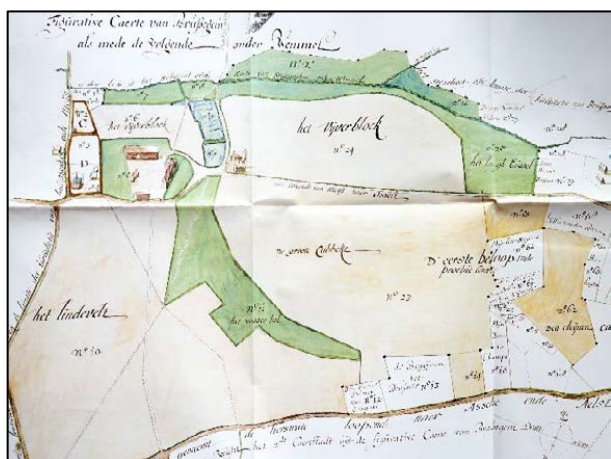
Dit is vreemd, ongewoon en onverklaarbaar.

Er worden inderdaad 3 “*campa*” (= *velden*) opgesomd

het Vijverblok (Meerschervelt/Couter),
de Keyenberch (Lindevelt), en,
de Grote Cabbeke.

Deze drie velden, die 100% bestemd zijn voor akkerbouw “*winnenden lande*”, zijn van ongelijke grootte.

Het Vijverblok (2 stukken) meet 14 bunders, de Grote Cabbeke 27 bunders en het Lindevelt is maar liefst 35 bunders groot.

Amelgem, 1705

© Caertboek abdij van Grimbergen

Los van deze gegevens meldt de oudste goederenbeschrijving (1307) “*Registrum antiquum omnium bonorum nostrorum*”: dat het domein uit drie velden bestaat.

Dan volgt er een beschrijving van 3 blokken, bestaande uit akkerland, weiden, eusel en bos.

Elk blok is bijna even groot, 45, 41 en 53 bunders.

Indien men de samenstelling van deze blokken ontleeft, merkt men een opdeling van het Cabbeekveld en het Lindeveld. De bedoeling van de abdij van Grimbergen is om drie gelijke parten en waarden te creëren voor minstens evenveel pachthoeven. Dit heeft niets te maken met het driedelig landbouwsysteem.

Enerzijds: het indelen van landerijen in gelijke parten door de abdij van Grimbergen bestond reeds langer.

Om hun abdijhoeven te renoveren en her op te bouwen na de geleden oorlogsschade (16de eeuw) door de Geuzen, Vrijbuiters en Malcontenten verkocht de abdij van Grimbergen één van haar drie pachthoeven in Lovegem.

Het Hof te Borneken (Predicstoel) en Hof van Lovegem (onder Brussegem) mochten blijven bestaan, maar het hof van Lovegem onder Wolvertem werd opgesplitst in 2 gelijke delen van 26 bunders (*het hof van Lovegem + de latere OLV-hoeve Meuzegem*) en werden te koop aangeboden

Anderzijds: diende men elk jaar te betalen, zowel cijns als tiende.

Voor zover ik de belasting van de tienden en landpacht bekijk in de omliggende dorpen, is er de jaarlijkse betaling in natura of geld en wordt er geenszins rekening gehouden met braakliggende gronden.

Het drieslagstelsel houdt op te bestaan bij de reorganisatie van de tienden, eind 11de eeuw. De landbouw was zo geëvolueerd dat men de braakliggende gronden continu kon bewerken.

Bij de invoering van de tienden in de 9de eeuw, beheerde elke eigenaar of plaatselijke heer, nog zijn eigen bidhuis, kerk of kapel. Niet elke opbrengst van de tiende werd opgesoupeerd voor het onderhoud van de kerk, armen en pastoor: de rest verdween terug in de zakken van de eigenaar.

Wanneer men winnend land verkreeg bij ontbossing of ontginning van heidegebied steeg nogmaals het inkomen van de heer.

Na zachte dwang om de kerken onder voogdij van kloosters te plaatsen, verdween een deel van 's heren inkomen. Men noemt dit de verarming van de adel.

Enerzijds was er een uitverkoop in de 12de en 13de eeuw en zochten de heren een nieuwe bron van inkomsten.

Anderzijds was het voor de bezitter van een allodium die zonder erfopvolging gevallen was, een schenking aan een abdij dikwijls de beste optie, om zijn landgoederen en de eraan verbonden bevolking, van een zo goed mogelijk toekomstig beheer te verzekeren.

DE MOLENS VAN ELVERIC

1154: "...tam in agris quam in pascuis cum duobus molendinis..."

Amelgem had dus **2 molens**, 1 te Amelgem en 1 te Wemmel.

Die van Wemmel kennen we allemaal en is gelegen in het gehucht Bosch.

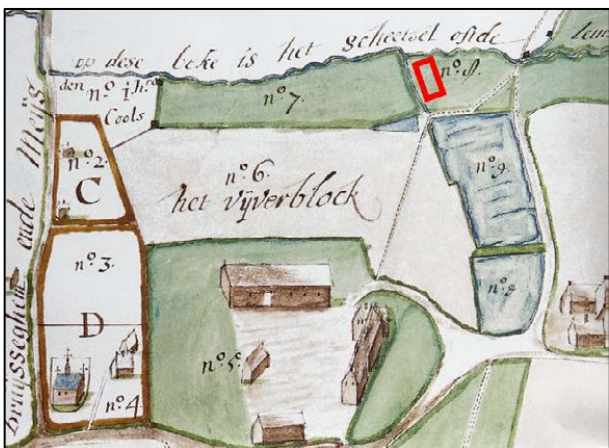

De huidige molen van Amelgem te Wemmel
© archief WDR

De molen te Amelgem zelf is helaas verdwenen maar wel nog exact op te sporen.

De Amelvonnebeek loopt in een vallei die weinig debiet heeft. Daarom maakt men gebruik van vijvers om de molens, in elk seizoen van het jaar, van water te voorzien.

Net als de Amelgemmolen onder Wemmel had de verdwenen molen een vijver. Deze molen lag achteraan tussen het Klein- en Groothof, en men bemerkt nog enkele littekens op de abdijskaart van 1705; twee grote vijvers, een toegangsweg, een kleine vijver, een afvoer naar de Amelvondelbeek en een *vondel* (= brugje).

De verdwenen molen te Amelgem, 1705
© Caertboek abdij van Grimbergen

Vóór 1206 draaide deze molen al op volle toren en had Henricus Waie uit Oppem daar deels het maalrecht op "...maelrecht op de molen van Elvericus te Amelgem gelegen".

Het is duidelijk dat dit niet de Amelgemmolen onder Wemmel was, tenzij Elveric daar zijn activiteiten heeft verder gezet.

Het is ook niet de eerste keer dat een toponiem (on)bewust verplaatst wordt: kijk naar het Hof te Borneken (predikstoelhof) dat onterecht het predicaat krijgt van "Hof te Lovegem".

DE PACHTHOVEN

Amelgem – deel van het Groothof, 1971
© Onroerend Erfgoed Vlaanderen

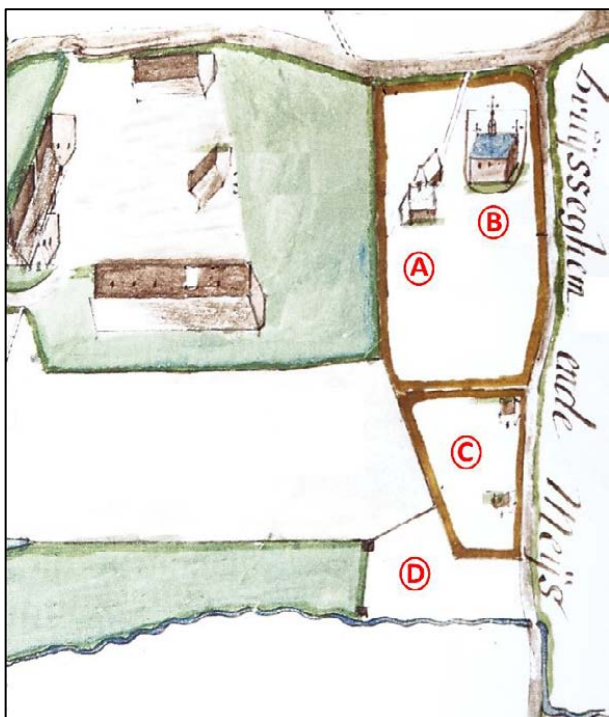
Amelgem – deel van het Kleinhof, 1976
© Onroerend Erfgoed Vlaanderen

We worden steeds vastgepind op dat *Groothof* en *Kleinhof*, maar uit de wedersamenstelling van het domein Amelgem weten we dat er continu meerdere hoven waren, voor de pachters, de manseniers en voor de cijnslieden.

Er woonden zelfs begijnen in de kleine hofsteden rondom de kapel.

Het voorvaderlijk hof moeten we dicht bij de kapel zoeken.

In de schenkingen aan de abdij van Grimbergen bemerken we vier blokken die afzonderlijk op een aparte manier belast worden:

Oud Hof (bewerkt)

© Caertboek abdij van Grimbergen

Blok A omvat het oude hof. Hiervoor moet jaarlijks 18 gulden, 15 ½ stuivers en 10 myten betaald worden.

Blok B is een afgeijnd ovaal perceel binnen blok A, met daarin de kapel en kerkhof.

Blok C is de "weyde en bogaert". Hierop berust een "jarelijcx cheijnse van vijff capp(uynen), seven kieckenen, hondert eijeren en 14 myten".

Blok D is ingeplant als bos "hollans bosch", 2 dagwand onder Amelgem en 5 dagwand onder Wemmel.

Het gedeelte onder Amelgem is cijns- en tiendevrij.

Blokken A, C en D worden elk apart in erfpacht uitbesteed.

DE WIJNSTAKEN VAN AMELGEM

Wijn in Amelgem ?

Dank zij klimaatschommelingen? Hoezo ?

Klimaatveranderingen zijn van alle tijden en waren er steeds geweest, met of zonder een oorzakelijk verband van menselijk ingrijpen.

Een heleboel informatie halen we uit de Romeinse geschiedschrijving van Gaius Iulio Caesars en Cornelius Tacitus.

De "litus saxonicum" (kustlijn van Frankrijk tot Denemarken) liep diep landinwaarts en was in de 1ste eeuw van het millennium herschapen in polders, moerassen en zanddonken.

De Zwitserse archeoloog Christian Schlüchter ontdekte dat, tijdens de Romeinse periode, de boomgrens in de Alpen 300 meter hoger lag.

Nog een ander bewijs was een etymologische studie die aantoonde dat de Romeinen, noch het woord gletsjer, noch de omschrijving ervan kenden.

Na de Romeinse overheersing volgde er een afkoeling tot in de 8ste eeuw en dan startte opnieuw het proces van een opwarming, tot halverwege de 14de eeuw.

Bij een onderzoek naar herkomst van de Inuits, de plaatselijke bevolking van Groenland, bleek het eiland sneeuwvrij te zijn met grazende schapen en in het iets zuidelijk gelegen Newfoundland waren er zelfs wijngaarden aangelegd.

Het cijnsboek nr. 44911 "Overzenne" uit de 14de eeuw belast de wijnteelt binnen de poort van Merchtem: 6 hoven met wijnstaken en 3 wijngaarden.

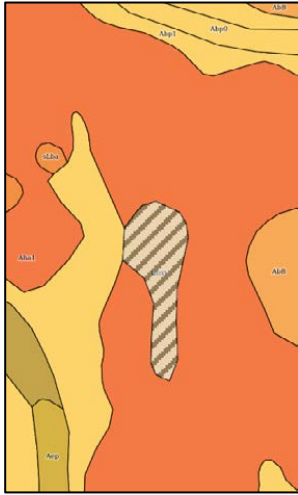
Als het in Merchtem kon waarom niet in Amelgem?

"...item terra plantata cum vinea 1 bun.VII virg...".

Een wijngaard van maar liefst 1,4 ha, goed voor 3500 liter wijn (omgerekend naar de huidige teeltnorm van 1.2 kg per liter = 5000 flessen).

De juiste teelt op de juiste plaats ?

De wijnstokken waren aangelegd op een droge (ondiepe) leemgrond, met een textuur van zeer grof zand/grint (de grijze vlek met arcering in het midden):

Gbxt-horizont
©Gis Vlaanderen

De wijngaard lag onderaan het Lindeveld, voor het Groothof (= het perceel achteraan de huidige Amelgemstraat 6):

De wijngaard te Amelgem,
net ten noorden van het Groothof
© Google Earth 2021

DE KAPEL VAN AMELGEM

Alle elementen zijn aanwezig om deze kapel als parochie te beschouwen.

De literaire bronnen zijn duidelijk: "*esclesia*".

Manseniers, cijnslieden, pachters en begijnen, ze werden daar gedoopt, ze huwden daar en ze werden daar begraven.

De abdij van Grimbergen heeft de kapel en de bediening ervan toegewezen aan de zielenherders van Meise, de rechtspleging was voorbehouden aan Oppem en Brussegem.

De Amelgemkapel
© Onroerend Erfgoed Vlaanderen

Om af te sluiten, nog een laatste opmerking: het hele oud domein van Amelgem is tiendenvrij, voor de percelen onder Wemmel en Ossel moet er afgedragen worden aan verschillende (kerk)instellingen.

Op een perceel bovenaan de Romeinse baan, daar heeft de (aerts)bisschop de volle tiende. Dat is een gift daterend van begin 9de eeuw, toen de bisschoppen nog mee aan tafel zaten om te snoepen uit de vetpotten van de kerk.

Ossel – Oppersele – Amelgem (en ook Hasselt) behoren tot de oudste domeinen binnen het land van Grimbergen.

O P R O E P

① We hebben een lang artikel klaar over de bewoners en handelszaken in de **BOECHTSTRAAT**.

MAAR... we hebben er weinig illustraties bij...

Dus deze oproep: hebben jullie nog **FOTO'S** uit de jaren '1930 of '1940 of '1950 van die straat, de vitrines, de cafés daar, reclame van de handelszaken, het algemeen uitzicht van die straat,... ?

② Wat we ook nog dringend zoeken zijn **FOTO'S** van het ondertussen afgebroken **DODENHUISJE** op het kerkhof van **WOLVERTEM**... heeft iemand daar nog iets over in een schuif liggen?

Kan U helpen?

Dan graag een seintje naar Berla: via een mailtje naar erfgoedberla@live.com

of een briefje naar Berla – Brusselsesteenweg 44 bus 1 – 1860 Meise

of een telefoontje naar onze voorzitter Jan Verbelen: tel. 0478.69.55.30

EEN BIZARRE AFREKENING TE IMDE

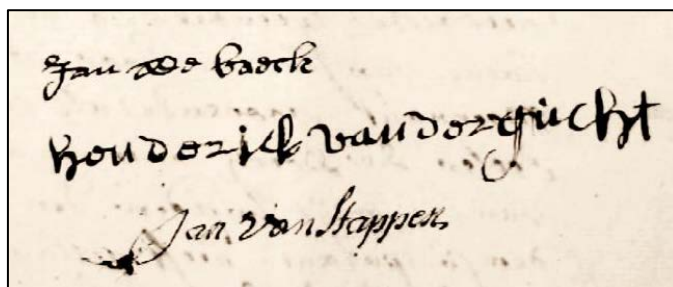
Marc Gillisjans

[AR Leuven : schepengriffie van Wolvertem 9141]

De drossaard tegen Matteus Moerenhout.

Op 01.07.1743 verschijnt voor schepenen van Imde Jan de Boeck, Hendrik van der Gucht en Jan van der Stapen, officier afgevaardigd door drossaard Wouters.

Peeter van Oosten ¹, ziek te bed maar nog bij zijn volle verstand, doet volgend relaas : hij was op 10.06.1743 met Peeter de Boeck ² aan de hoeve van Slozen gekomen waar ze tussen 21 en 22 uur een pint hadden gedronken en zo zijn weggegaan langs de weg genaamd de Neerbist leidende naar de hoeve van Slozen.

Jan de Boeck
Houdoziek vandoorzicht
Jan van Stapen

Toen werd hij door Matteus Moerenhout ³, knecht en inwonend bij Peeter de Boeck, bij de kerk van Imde aangevallen.

Moerenhout had hem neergeslagen zodat hij in de gracht viel, maar toen hij er wou uitkruipen had hij er hem met de haren uitgetrokken en terug in de gracht geduwd met de woorden: "of hij het nog wist dat hij hem aangeklaagd had 5 à 6 jaar geleden omdat hij enige groene poten had uitgetrokken?" Moerenhout riep ook nog dat Van Oosten door zijn handen zou sterven en dat hier nog eens eenen

was vermoord geworden voor zulke zaken.

Sindsdien ligt Van Oosten ziek te bed en is hij nooit meer goed gekomen.

¹ Petrus Van Oosten overleed te Imde op 24.04.1743, fibri maligna, maar de ondervraging van Peeter, ziek te bed, gebeurde op 01.07.1743 en de feiten speelden zich af op 10.06.1743 dus zes weken na zijn dood!

We vonden een Peeter van Oosten °Londerzeel 08.05.1680, zoon van Antonius van Oosten en Anna Segers; hij trouwde te Meuzegem op 27.02.1702 met Judoca Jacobs en bekam met haar 5 kinderen: vier werden geboren te Imde, het laatste te Meuzegem. Zijn weduwe stierf te Imde op 16.08.1745.

² Peeter de Boeck was herkomstig uit Imde en er waarschijnlijk geboren in 1720 als zoon van Andreas en Anna Mertens, hij huwde te Rossem in 1751 Maria Anna Van den Bossche en stierf te Rossem op 26.10.1790, 70 jaar oud.

³ Matteus Moerenhout: geen gegevens over bekend en zal waarschijnlijk bedoeld zijn als Martinus Moerenhout en deze leefde wel te Imde in de buurt van Peeter van Oosten; hij was dan gehuwd met Margareta de Mayer te Meuzegem op 21.07.1716 en stierf te Imde op 16.05.1744.

LEVE DE FANFARE !

Piet De Cuyper

Ook in ons dorp zijn ze uit het straatbeeld verdwenen en dat is spijtig.

Meise had ooit twee bloeiende fanfares die één voor één ondervonden dat er weinig of geen interesse meer was, of laat ik het anders uitdrukken: dat er "geen goesting" meer was om wekelijks, elke zaterdagavond naar de repetitie te gaan. Sommigen beweerden dat de jonge mensen er niet door geboeid waren en liever naar de muziekschool gingen om daar muziek te leren lezen en spelen op één van de meer moderne instrumenten zoals gitaar, dwarsfluit, percussie e.a. ... Anderen staken het op televisie, sport, studie en fuiven!

Er zit wel waarheid in beide meningen en het is ook zo dat hobby's meer en meer mode werden. Men kon moeilijk aan de jongeren vragen om een paar uur per week op een tuba, trombone of zelfs op een trompet te komen spelen als er moderne instrumenten zijn om in muziekbands te spelen.

Er is ook hier veel veranderd en misschien hebben sommige besturen van de fanfares te laat beseft om meer naar de harmoniemuziek te gaan waar saxofoon, fluit en percussie de jeugd meer aanspreken. Deze harmonies spelen ook moderne muziek tijdens hun concerten. De reden van de teloorgang van de fanfares in vele gemeenten is jammer maar toch gaat dit artikel wel degelijk over de fanfare.

Met "De Soepzakken" als start...

De aanloop gebeurde zonder instrumenten: vraag mij niet waar deze naam vandaan komt maar op 10.03.1875 werd er in Meise in de koor- en zangvereniging "De Soepzakken" gezongen.

Snel kwamen daar instrumenten bij en in 1876 was de eerste fanfare geboren: "**Concordia**".

In 1898 scheurde een deel zich af en zij vormden de fanfare "**De Verenigde Broeders**" en dit gebeurde niet in de beste verstandhouding.

Deze splitsing zou zelfs rechtstreeks de oorzaak zijn dat deze twee fanfares, de "**Ressen**" (De Verenigde broeders) en de "**Euzzels**" (Concordia), de gemeentepolitiek zeer sterk zouden beïnvloeden.¹

¹ De fanfare **Concordia**, gesticht op 08.12.1876 door Jan-Baptist De Donder = de "**Euzzels**".

De bijnaam schijnt door de toenmalige postmeester Van Geluwe gegeven te zijn. Het postkantoor bevond zich toen aan het standbeeld van baron d'Hoogvorst en hij stond ooit 's avonds met burens te kijken hoe de muzikanten behoorlijk boven hun theewater van de verst afgelegen herberg (de "Kaberdoes") terugkwamen. Hij zou toen gezegd hebben "*Hoor eens, ze spelen als euzzels in 't stro*". Een euzzel is een dialectwoord voor een horzel.

De fanfare **De Verenigde Broeders**, gesticht in 1898 = de "**Ressen**". In 1885 ontwikkelde zich uit het zangkoor *De Soepzakken* eerst een trompettersgroep en eind jaren '1890 schijnt een ruzie binnen de familie De Donder aan de basis van de definitieve afsplitsing te liggen. Omdat ze heel oorspronkelijk uit de zangvereniging voortkwamen, bleven ze sindsdien het jaar "1875" op hun vaandels zetten.

Voor de oorsprong van de bijnaam wordt verwezen naar de grote grasvelden (= "ressen") rond het kasteel van

De oorspronkelijke reuzen Mie en Jan, die bij de fanfare Concordia hoorden.

Boechout, waar toen keizerin Charlotte woonde: deze handhaafde naar verluid een sterke sociale controle door bij voorkeur land te verpachten aan boeren die aanhangers van deze fanfare waren.

"Ressen" is ook een dialectwoord voor schaamhaar en de aangehaalde reden voor deze bijkomende verklaring voor hun bijnaam was een beweerd voorval met een tipsy dame tijdens een van hun feesten.

De Euzzels, hun concurrenten, zongen jarenlang een spotliedje: "*van met sint-Jozef (sint-Antonijs?) is 't geleden / dat zij zaten met zes / aan enen res / rode kolen met veel verdriet / maar saucissen waren er niet*".

Spijts de soms heftige confrontaties tussen beiden, traden ze toch broederlijk als één gezelschap op voor de "**Gewezen Soldaten**", een vereniging die eigenlijk geen "eigen" muziekgezelschap had, maar het gezamenlijk optreden van deze beide fanfares werd dan zowat als de "derde fanfare" van Meise beschouwd...

Een precieze datum kan er niet voor aangehaald worden, maar eind jaren '1970 is na zo'n honderd jaar de muziek van de fanfares hier in de straten stilletjes uitgedoofd...

Een van de oudst bekende groepsfoto's van de fanfare Concordia – foto 1919.

In jaargang 1989 van het gemeentelijk informatieblad van fusiegemeente Meise verscheen in de rubriek “De Schatkamer” een interview met Jeanne Streulens, die aan Guido Van den Troost vertelde:

“Mijn moeder vertelde vaak over de ruzies tussen de fanfares. In 1875 werd een zangmaatschappij opgericht door Polleke de schoolmeester (ik denk dat zijn naam De Cuyper was), Vande Sande en Marcelis, de onderwijzers van Rode. Mijn vader zong daar ook bij. Het jaar daarna kwam er iemand wonen in het huis waar nu dokter Jacobs woont, ik geloof dat die mens Swinnen heette, en die kreeg in zijn gedacht om een fanfare te stichten (Concordia). Hij lokte enkele zangers uit de zangkring en binnen de kortste keren stond heel het dorp in rep en roer. Die van de fanfare zouden nooit meer te verzoenen zijn met die van de zangkring, die later ook fanfare werd (De Verenigde Broeders).”

Door verlovingsen en huwelijken veranderde men in die tijd nogal eens van “politieke kant”...² met als gevolg ook een verhuizing van de lidmaatschappen in de verenigingen en dit onder druk van de familie van de verloofden.

Hierdoor speelden na enkele jaren een aantal personen niet meer voor dezelfde kringen, zij het de toneelkring of een fanfare of nog wat anders.

² Erg grof gesteld zou men kunnen pomen dat de Ressen “die van ’t kasteel” waren, wat burgerlijker, liberaler, enz... – terwijl de Euzzels de meer volkse politieke visies van ’t dorp aanhingen, wat traditioneler-

Wie mij goed begrijpt weet dat hier aan zéér hardnekkige, soms hardvochtige, politiek werd gedaan en dus werden “de kinderen” voor de harde keuze gesteld: “je mag vrijen en trouwen met mijn zoon of dochter maar... dan wordt je ook één van ONS!”...

Ook bij de fanfares speelden de oude vetes een grote rol toen er een poging gedaan werd in Meise om van beide zieltoegende fanfares één grote fanfare te maken.

Het verzet was zó groot, dat de personen die dit probeerden al heel vlug inzagen dat het een onmogelijke zaak was... en toch speelden de Euzzels en de Ressen reeds jaren broederlijk samen bij “De Gewezen Soldaten”.

Met andere woorden, toen ze probeerden te fusioneren, was het uiteindelijk: liever Meise zónder fanfares dan één fanfare...

Nochtans was dit al op tijdelijke basis al die jaren mogelijk geweest, want bij het jaarlijks muziekfeest van de “**Gewezen Soldaten**”, in 1903 gesticht onder de naam van “*De Oud-Soldaten van Meysse*”, speelden de muzikanten van de Euzzels en de Ressen broederlijk samen en werd er nooit over vroeger gesproken!.

katholieker,... maar dat liep allemaal sterk door mekaar en vaak speelden toevallige voorgeschiedenissen, familiale banden en oude gebeurtenissen een doorslaggevende rol om iemands aanhang te definiëren.

Een optocht van de Euzzels, maar traditioneel kwamen wel eerst de reuzen Jan en Mie, dan de al dan niet spelende leden met hun partner en tenslotte pas op het einde de muzikanten (en iedereen als boeren en boerinnes gekleed).

Maar terug naar de tijd van toen...

De fanfares kwamen op straat tijdens de sint-Ceciliafeesten, de herdenkingen van 11 november, braderijen, stoeten en concerten.

Vroeger was het ook de gewoonte dat toneelvoorstellingen door de fanfare werden opgeluisterd.

Ook onze plaatselijke fanfares deden dit voor hún toneelafdelingen.

Ik herinner me de jaarlijkse *teerfeesten* (sint-Cecilia); *Concordia* met hun *boerkes* en *boerinnes* en de reuzen *Jan en Mie*; *De Verenigde Broeders* met hun *uniform* in de kleuren van Meise (groen en wit).

Wij liepen met hen mee, op de stoep.

Het stille dorp van toen kwam tot leven en de marsmuziek bracht leven in de straten. Moeders met de kleine kinderen op de arm stonden in de deuropening, lachend en mee-wiegend op de tonen van de muziek.

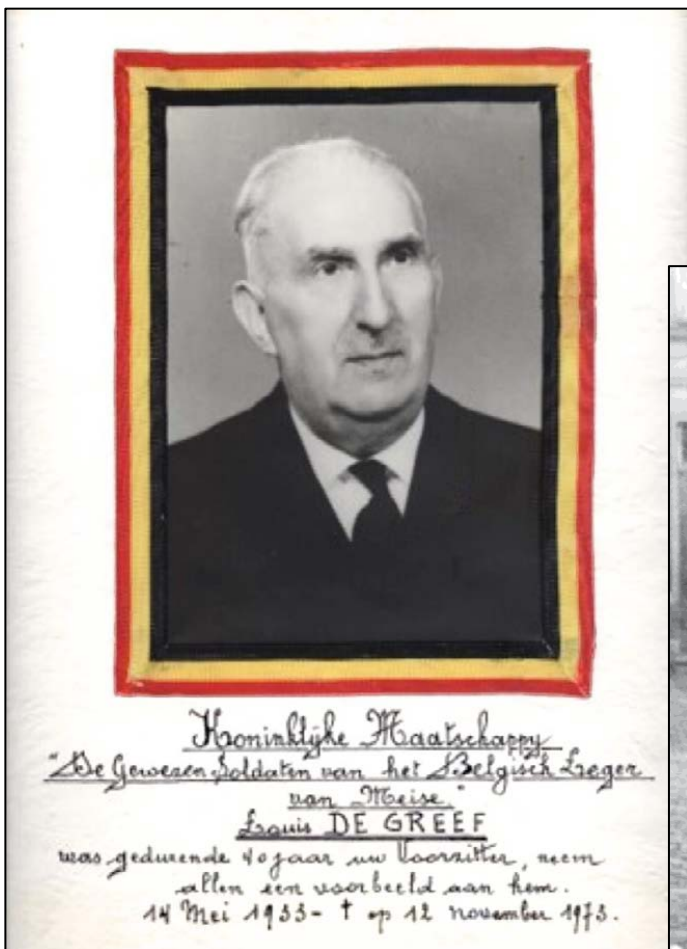
De fanfare De Verenigde Broeders, de "Ressen", fier poserend aan het standbeeld van baron d'Hoogvorst – foto jaren '1930.

De "Gewezen Soldaten" bij hun jaarlijkse viering, met op de onderste rij, vierde van links: de voorzitter Louis De Greef – foto jaren '1960.

In de brochure over het 100-jarig bestaan van "De Koninklijke Maatschappij De Gewezen Soldaten van Meysse" samengesteld door Jef De Cuyper vond ik een artikel uit het dagblad "Het Volk" van 07.11.1968 ter gelegenheid van het toen 65-jarig bestaan van de maatschappij. Daarin staat:

"Niettegenstaande de verdeeldheid geschapen door het bestaan van twee muziekmaatschappijen die elk een politieke gezindheid vertegenwoordigen, is de Koninklijke Maatschappij "De Gewezen Soldaten" steeds een eendrachtige vereniging gebleven. Haar rol bestond er immers in de tegenstellingen te overkoepelen. Dank zij de diplomatie van de huidige voorzitter Louis De Greef, die reeds jaren de leiding heeft, is de onderlinge samenwerking steeds blijven groeien. Fanfareleden uit beide muziekverenigingen spelen bij elke feestelijkheid door de oud-soldaten op touw gezet, behoorlijk naast elkaar!"

In een feesttoespraak door burgemeester Jules Van Campenhout bij de diamanten viering van de maatschappij maakte ook hij een allusie op het samenspelen van de leden van beide maatschappijen en hij verwoordde het als volgt:

“De rol van de Oud-Soldaten is de overkoepeling van de twee tegenstellingen, die onverzoenlijk schenen.

Ze werden dank zij de aanmatigende en voorzichtige houding van de voorzitter, omgevormd in een samenwerking en een samengaan”.

In dezelfde brochure heeft broer Jef een lijst gemaakt van alle leden van *De Gewezen Soldaten* maar wat mij vooral nieuwsgierig maakte waren de muzikanten van deze fanfare.

Ik som ze even op met het instrument dat ze bespeelden :

Louis Huygens - *trombone*;
Edward De Greef - *trombone*;
Jean De Cuyper - *tuba*;
François Huygens - *saxofoon*;
Maurice Van Rode - *grote trom*;
Marcel Dries - *bariton*;
Ferdinand Stallaert - *bariton*;
Jean Van Dievoet - *bugel*;
Domien Van Opstal - *alto*;
Remi Vanden Bossche - *trompet*;
Jean Munster - *trom*;
Frans Thielemans - *trom*;
Jean Asselberghs - *kleine trom*;
Eugeen De Roos - *trombone*;
Reginald Lloyd - *trompet*;
Gustaaf De Vinck - *bugel*.

Voorzitter Louis De Greef verdient dus alle lof om beide fanfares met elkaar te verenigen al was het maar één keer per jaar.

Tijdens hun teerfeest werd er dan ook nooit gesproken over de tegenstellingen maar duchtig gefeest en gemusiceerd.

De gelegenheidsdirigent van deze samensmelting was m'n vader Jean De Cuyper die de muzikale touwtjes in handen had.

Tegelijkertijd bespeelde hij ook zijn tuba. Hij speelde eerste tuba in de fanfare *Concordia* onder leiding van Alfons Leemans, de man die ook mij muziek leerde lezen en spelen. Ik was toen 17 jaar en vader Jean had al een aantal keer aan de keukentafel gezegd dat hij graag één van zijn drie zonen (liefst meer) in de fanfare wilde en omdat hij

het al zo dikwijls vroeg wilde ik hem niet teleurstellen.

Alfons Leemans was juist gestart met een cursus notenleer en ik vroeg hem of ik de lessen mocht volgen.

Hij heeft het nooit laten blijken maar... “onze pa” was zeker fier dat toch één van zijn zonen naast hem muziek zou maken in zijn fanfare.

Ik heb mij nooit beklagd dat ik muziek leerde en ook gedurende een paar jaar meespeelde in de fanfare.

Mijn “muziekcarrière” werd echter na 2 jaar bruusk door gezondheidsproblemen afgebroken. Later heb ik de “liefde voor muziek” teruggevonden bij de “straatzenkers van Meise”.

Elke zaterdagavond trok ik met vader naar de *repetitie* in de Kursaal, allebei met ons instrument in de armen. Hij met zijn tuba, ik met mijn bariton. Mooie momenten van vader en zoon; hij met reeds jaren ervaring en vooral getalenteerd – ik met een beginnende carrière als fanfare-muzikant en zeker minder getalenteerd. Voor mij heeft het maar twee jaar geduurd maar Jean bleef trouw doorgaan, alsof hij voor twee speelde.

Het gaf een heel speciaal gevoel toen ik op het eerste teerfeest als muzikant en gekleed als “boerke” met blauwe kiel, rode neusdoek rond de

nek en zwarte pet, naast mijn pa door de straten van Meise liep.

De reuzen "Janneke en Mieke" en de niet-spielende leden en hun echtgenotes (*boerkes en boerinnekes*), gevolgd door de fanfare met gasbelichting boven onze hoofden, gedragen door de leden.

Het dansen op het gemeenteplein rond de reuzen en mijn eerste fanfarebal samen met mijn lief: om nooit te vergeten!

Toen we trouwden en daarna feesten ten huize van m'n schoonouders Cornelissen, kwam de fanfare een serenade geven, ook al was ik maar gedurende twee jaar muzikant geweest.

Het deed deugd, de waardering voor mij maar vooral voor vader Jean.

"De Rozenboom" bestond niet meer maar de muzikanten en leden deden zich zeker tegoed aan een gratis vat bier in het lokaal "Kursaal".

De eerste tuba van de fanfare *Concordia* werd op de nog jonge leeftijd van 63 jaar naar zijn laatste rustplaats door zijn fanfare begeleid.

Zijn tuba heeft als een aandenken een tijdje in onze woonkamer gestaan, onaangeroerd, maar toch aanwezig, getuige van een echte fanfareman.

Dank aan beide fanfares van Meise voor de vreugde die ze in ons dorp brachten: "*Leve de fanfare!*".

Toch spijtig hoe het allemaal afgelopen is...

Horzelliëd

—
Waarom ik onze Maatschappij
Met hart en ziele min en vrij
Zeg dat ik geen andere erken?
Omdat ik horzel ben!

—
Waarom ik bij mijn stillen haard
Den geest der vaders heb bewaard
Mij aan geen vreemden bluf gegeven.
Omdat ik horzel ben!

—
Waarom ik aan mijn kinderen leer
"Hou ende trou" gelijk wees!
Blijf steeds in wel en wee met hen?
Omdat ik horzel ben!

—
Waarom ik onder 's dwang en druk:
Mijn vreugde roek en mijn geluk
Bij hen die ik als vrienden ken?
Omdat ik horzel ben!

Het "Horzelliëd" van de
fanfare Concordia,
gedateerd 22.01.1928.
Origineel handschrift
van Jef Lettens.

De dichter Jef Lettens,
houtschooltekening door de beeldhouwer Ernest Salu, 1931.

LATHOUWERS: VERVOER, AARDAPPELEN EN WITLOOF

Marc Gillisjans

De stichter van de latere firma Lathouwers was **Jan Hendrik Lathouwers**, geboren in 1900 in Westrode-Wolvertem, landbouwer van beroep.

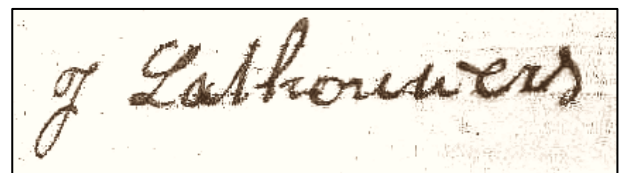
Hij trouwde in bij de familie Van Campenhout. Het was in 1923 dat hij **Rosalia Mathilda Van Campenhout** in de wandeling *Mathil van Ainkes* genoemd, huwde. Mathilde werd anno 1899 op de Rossemhoek tegen het bos geboren en stierf in 1984, Jan in 1986.

Haar vader had in 1911 het nog bestaande huis aan de Rossemse Hoek laten bouwen en hier werden de eerste stappen gezet voor wat later de firma Lathouwers zou worden. Al vlug kregen ze vijf kinderen, drie zonen (*Jef*: 1923-2001, *Louis*; 1926-1995 en *Frans*: 1935-1988) en twee dochters (*Roza*: 1938 en *Maria*: 1929-1945).

Jan was ondernemend van aard en begon eerst met paard en kar aan kolentransport, iets dat hij al vlug opgaf omdat hij er te zwart van werd! Nadien begon hij draf uit te voeren wat hem na enige tijd ook niet meer zinde (of opracht?). Hij zou dan maar een autobus-vervoerdienst tussen Puurs en Brussel inrichten en vroeg hiervoor toestemming van de gemeentebestuur. Maar ook dit project mislukte zodat hij zich dan als landbouwer begon te specialiseren in aankoop en transport van aardappelen en witloof.

In zijn camion, de eerste in Rossem, had hij achter de plaats van de chauffeur een bankje geplaatst waarop de boeren-verkopers van Rossem met hun vruchten naar de vroegmarkt in Brussel konden trekken.

Bij de mobilisatie van september 1939 werd zijn camion Chevrolet, bouwjaar 1929, 19 PK en 1,5 ton met aanhangwagen opgeëist door het ministerie van landsverdediging maar Jan weigerde de geldsom te aanvaarden die hem werd aangeboden en hij verkocht zijn camion aan een garage in Mechelen.

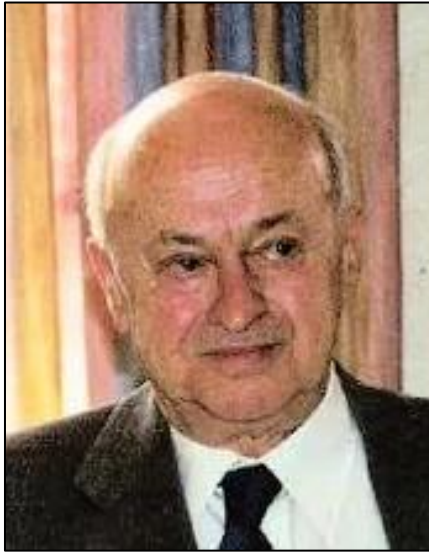

In mei 1940 schijnt hij wel nog een auto te hebben gehad. Op een andere, ongedateerde, lijst uit 1940 komt hij niet voor.

In 1944 werd zijn merrie door de aftrekkende Duitse troepen opgeëist en in april 1945 werd zijn camion door het ministerie van landsverdediging opgevorderd, maar Jan weigerde de hem aangeboden som voor ontvangst te tekenen. Enkele maanden later schafte hij zich een camion Ford van 3,5 ton met dekzeil aan.

In 1944 diende hij op de gemeente een aanvraag in voor het verbouwen van een stal rechtover zijn huis op de Rossemse Hoek.

Anno 1922 toen Mathilde dit perceel grond kocht van de erven J.F. De Boeck stond er reeds een oud gebouw op dat omschreven werd als zijnde een *patattekot*. En het is in dit gebouw dat uiteindelijk de basis werd gelegd voor de latere firma Lathouwers en de plaats waar hun eerste loods ("**patattekot1**") zou komen. Op 30.03.1953 werd namelijk de toestemming aan de gemeente gevraagd om een afdak met afmetingen 16m x 10m te plaatsen.

Jef Lathouwers (1923-2001)

Louis Lathouwers (1926-1995)

Frans Lathouwers (1935-1988)

In 1947 verkreeg hij een leurkaart om op de woensdagmarkt in Vilvoorde een staanplaats te krijgen voor aardappelverkoop. Later zullen hier in de verkoop zijn schoondochters en dochter Roza ingeschakeld worden.

Met drie zonen was zijn opvolging eveneens geregeld:

- **Jef** x 1950 **Maria Denil**: van wie Myriam ° 1951; woonde aan de kerk van Rossem.
- **Louis** x 1960 **Julia Elpers**: van wie Sonja °1962, Hilde °1964 en Joris °1967; woonde aan de Steenweg naar Merchtem te Brussegem (Linthout-Hunsberg).
- **Frans** x 1959 **Julia De Block**: van wie Ann °1961, Jan °1963 en Jos °1968; woonde aan de Veilinglaan te Rossem.

We zijn nu reeds in de jaren '1950 en er werd besloten de **vervoerfirma Lathouwers** op te richten waarin de drie zonen zouden participeren als medeoprichters.

Nadat bij de boeren het witloof eerst was ingepakt door de geburen, zijn dochter Roza, beide schoondochters Julia en zelfs zijn eerste kleinkind Myriam, werd het door Jef opgehaald en van hieruit, meestal 's nachts, verder doorgevoerd naar Vaneycken in Erps-Kwerps.

Verder deed Jef met de kleine camion Mercedes de bevoorrading met aardappelen van frituren, enkele fabrieken in de omgeving en restaurants en winkels in het Brusselse. Bijkomend -maar buiten de firma Lathouwers- teelde hij en zijn vrouw Maria nog bloemen voor verkoop op de vroegmarkt.

Vervoerdienst Jan Lathouwers wordt nog vermeld in 1956:

De jongste zoon Frans was bezeten met een enorme werkkraft en wist steeds wat hij wilde waardoor hij recht op zijn doel afgang. Met een enorm dynamisme en steeds recht voor de vuist.

Samen met zijn twee broers opgegroeid in het landbouwbedrijf van zijn ouders, werd hij tenslotte de leidinggevende figuur in aardappelverkoop en vroegmarkt.

Eerst ingeschreven als autogeleider worden de broers later op de kieslijsten vernoemd als zijnde "handelaars". Frans werd de stuwende kracht van het kleine bedrijf van zijn vader en hij zou het uitbouwen tot de op zijn initiatief opgerichte **PVBA Gebroeders Lathouwers**.

Samen met de gebroeders Ringoot uit Meise gaf hij ook de start aan de **Witloofveiling** aan de Veilinglaan te Wolvertem (*opgericht in september 1964 voor een termijn van 30 jaar, ontbonden in 1997*).

Ze waren daarin één van de meerderheidsaandeelhouders, samen met *Vaneycken* uit Erps-Kwerps, *Ringoot* uit Meise, *Heremans* uit Perk en *De Schouwer* uit Brussel.

De zaken floreerden en de firma zou verhuizen van het vroegere patattekot aan de Rossemse Hoek naar een ruime loods aan de Veilinglaan waarin ook Frans' woonst was! Hoe hij in contact kwam met de Jo Colruyt en zijn broers van de gelijknamige firma Franz Colruyt NV uit Halle weten we niet maar al vlug deden ze er goede zaken mee qua transport en leveringen van aardappelen en witloof; ook de firma Nestlé uit Mollem deed steeds beroep op hun vervoerdiensten.

Frans was sinds zijn prille leeftijd eveneens een verwoed voetballer en kwam zo samen met zijn goede vriend Jean Van Ossel in het Wolvertems elftal terecht.

Jean Van Ossel zou later zou burgemeester van Wolvertem worden. Dit verklaart ook waardoor Frans uiteindelijk in de gemeentepolitiek terechtkwam en gedurende 24 jaar ononderbroken in de gemeenteraad zetelde en schepen van openbare werken werd.

Frans was dus de man van de zakelijke contacten geworden terwijl zijn oudere broers Jef en Louis de vervoerdiensten regelden. Een onderdeel hiervan dat volledig op Jef afdraaide waren de verzorging van een taxidienst met een ceremoniewagen (Dodge, Chevrolet 1960 Impala, Chevrolet 1973 Impala) voor huwelijken en allerhande feesten waarbij ze ook zorgden voor alle benodigdheden zoals eetgerief, tafels, stoelen,...

Zoon **Jan Lathouwers**

zou Frans' gedrevenheid overnemen, zowel in politiek (schepen van Meise 2005-2006), in zaken (bestuurder Latan, zaakvoerder Lathouwers bvba en Lathouwers & C°), als in de sport (21 jaar voorzitter van voetbalclub SC Wolvertem).

Zoon Jos zal zelfstandige worden en leverde geschilde aardappelen aan frituren en werd zoals zijn vader een gevierd voetballer tot in de eerste klasse bij Eendracht

Aalst. Na een zwaar verkeersongeval in 1991 en nog een in 2011 diende hij zijn handelsactiviteit te stoppen wegens invaliditeit.

1950: oprichting *vervoer Lathouwers*.

1963: oprichting *Gebroeders Lathouwers pvba* op 22 december.

1965: oprichting aan de Veilinglaan van "**patattekot2**" waarin Frans en zijn vrouw de eerste maanden na hun huwelijk zullen leven en waarna ze er hun huis bouwen.

1968: het bedrijf wordt overgebracht naar de Palingstraat 24 in Wolvertem en hier komt "**patattekot3**".

1977: de bestaande stallen en de bergplaatsen aan de Veilinglaan (dus van patattekot2) worden omgebouwd tot een opslag en verwerkingsloods voor aardappelen en omslagplaats voor duiventransport.

In 1972, 1973, 1974, 1979, 1980, 1981 en 1990 wordt er steeds meer uitbreiding gedaan aan de gebouwen.

Begin van de negentiger jaren begon de volgende generatie Lathouwers in de zaak volop mee te draaien.

Jef was ondertussen reeds de 70 nabij en wou zich terugtrekken vermits hij geen mannelijke opvolger had, Louis was ziekelijk geworden maar had zoon Joris als opvolger en Frans, reeds enkele jaren overleden, had zijn zonen Jan en Jos als opvolgers. In augustus 1992 wordt door de zaakvoerders van bvba Gebroeders Lathouwers beslist de vennootschap te splitsen in enerzijds een **bvba**

Lathouwers & C° (Jan en Joris) en anderzijds een **nv** **Stegeba** (Myriam).

1993: Palingstraat 24 wordt een verwerkingsloods.

Ook dat voorjaar wordt aan de Veilinglaan 35 een nieuwe loods gezet (zonder vergunning die naderhand echter toegekend werd). Het zal "patattekot4" worden.

Op dat moment bezit de firma 5 vrachtwagens Daf; 3 trekkers: twee Daf en één Renault; 4 opliggers; 1 aanhangwagen; 2 personenwagens: een Renault R25 en een Mercedes 200.

2001: alles wordt gecentraliseerd in Veilinglaan 35:

- Uitbreiding van de bestaande opslagplaats.
- Maken van een administratieve ruimte.
- Plaatsen van een pompstation voor diesel en stookolie.

2003: dnieuwbouw op de Veilinglaan 35 wordt patattekot4.

2006: bijkomend bouwen van een opslagruimte voor inpakking van witloof en uitbreiding van opslag en verwerkingsruimte voor aardappelen + oprichten van een weegbrug.

2011: brand in patattekot4.

2012: opbouw van de afgebrande loods.

2013: Lathouwers heeft een turn-over van 2 tot 5 miljoen euro met tussen de 10 en de 19 mensen in dienst.

2018: volgens Joris, die zich voornamelijk met de afdeling witloof bezighoudt, had de firma Lathouwers in dat jaar in de streek een areaal van 80 ha aardappelen te bewerken.

In de pijplijn zitten nog een gefaseerde uitbreiding tot een hal voor het reinigen en schillen van aardappelen en verpakken en verhandelen van frieten; reinigen, opslaan, verpakken en verhandelen van groenten (primeurs).

Wekelijks worden er tot 500 ton aardappelen en ton groenten verwerkt. Aardappelen voor de groothandel en groeten en fruit voor de kleinhandel.

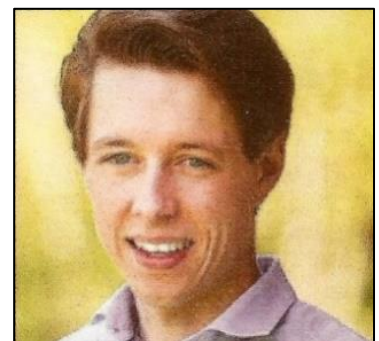
Het wagenpark bestaat nu uit 15 trekkers en 25 opliggers zodat er dagelijks gemiddeld tot 16 vrachtwagens in- en uitrijden.

Werkmensen: 15

Zaakvoerders: Jan en Joris Lathouwers.

En ondertussen kwam er ook al een vierde generatie bij:

in 2018 **Jorn Lathouwers** (zoon van Jan, foto rechts), en, in 2020 **Lewi Lathouwers**.

In 2018 was de indeling van de bedrijfsgebouwen als volgt

- telen, wassen, sorteren, verpakken, leveren van aardappelen en witloof, zowel grondwitloof als hydrocultuur;
- een open carport voor de vrachtwagens;
- opslagruimte voor de aardappelen;
- opslagruimte voor de machines en het materiaal.

En naast dat alles is er dan ook nog het **duiventransport Lathouwers & C°**...

Frans Lathouwers was een hevige duivenmelker en nam in 1969 het transport voor Quiévrain van Van Eetveld uit Lippelo over.

In 1970 werd dan Noyon overgenomen. In dat jaar werd een eerste camion DAF gekocht bij garage De Plecker uit Steenhuffel. Hij zou de volgende jaren hun nieuwe DAF-voertuigen leveren.

Begin der zeventiger jaren van vorige eeuw reden ze naar Saint-Quentin, Pont-Saint-Maxence, Corbeille en Poisy. Leervluchten naar Lessines en Cambron werden ook door hen verzorgd.

Ze haalden duiven op voor Dourdan en de manden hiervoor werden opgeladen op de trein in Ruisbroek.

Verre vluchten zoals Bourges en Argenton (fond-vluchten) werden tot einde jaren '80 eveneens per trein vervoerd waarbij Lathouwers voor de ophaling zorgde.

In het seizoen verlaten aan de Veilinglaan dagelijks 10 transporten duiven de site.

In 2001 werd begonnen met de Express Cabins waarin de houten duivenmanden door plastic manden vervangen werden. Deze rijden tot in Barcelona.

- In 2018 bestond het vervoerpark uit:
- 8 vrachtwagens waarvan 2 omgebouwd tot een cabine-express, goed voor 800 manden.
 - 3 aanhangwagens alle omgebouwd tot cabine-express, goed voor 360 manden.
 - 10 opleggers goed voor 610 manden.

Het aantal duiven per mand is afhankelijk van de plaats van verzending maar met ongeveer 20 duiven per mand komt men zo aan een vervoer van om en bij de 35.000 duiven!

De Cabine-Express, gekend als de "Ferrari van het moderne duiventransport".

Een vrachtwagen van de Gebr. Lathouwers PVBA voor de witloofveiling.

Lathouwers & Co

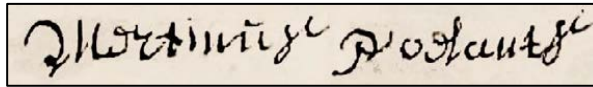

De gebouwen in de Veilinglaan.

EEN DUITSE PAARDENDIEF TE ROSSEM

Marc Gillisjans

We vonden in de schepengriffie van Wolvertem (RA Leuven 9141) het volgende: op verzoek van drossaard Carolus Henricus Wouters een *informatie preparatoir over het feyt van peerdtsdieverije begaen door sekeren vagabond sprekende de duitsche taele.*

Een eerste ondervraging gebeurde op 15.07.1754 door de schepenen van Wolvertem en dit werd afgenomen van:

1. Martinus Roelants, 34 jaar uit Rossem.¹

Had gisteren tussen 3 en 4 uur in de morgen zijn twee paarden uit de stal gehaald en op de weide gevoerd achter zijn huis. Hierna was hij om 6 uur samen met vrouw en kinderen naar de kerkdienst te Rossem gegaan waarna hij door Peeter Roelants, de zoon van zijn broer verwittigd werd dat zijn zwarte merrie met de witte bles door een onbekend persoon, reeds tot op de Brusselbaan was gevoerd. Een kwartier ver van zijn huis had Martinus dan de onbekende, gekleed in lijnwaad broek en jupon, met een muts op het hoofd en daarboven nog een hoed, met zijn paard ingehaald en er ontstond een schermutseling waarbij Martinus de teugels van het paard rond de vreemdeling draaide maar doordat het paard tegentrok is hij gevallen en is de vreemdeling en ook het paard gaan lopen. De vagebond sprak een onbekende taal die naar hij meende Duits moet zijn geweest. Naderhand hadden de geburen de vagebond nog voorbij Martinus' huis zien komen en hem aangehouden.

2. Gillis van Praet², 25 jaar.

Had gisteren om 7 uur in de morgen een hem onbekend persoon gezien met het paard van Martinus Roelants en had ook het gevecht gezien waarbij het paard en de onbekende het op een lopen zette. Hij ondertekende zijn verklaring met een kruisje. De andere getuigen ondertekenden eveneens hun verklaring met een kruisje.

3. Jan de Bondt³, 30 jaar en meer.

Hij zag een onbekende omtrent 7 uur, na het eindigen van de mis, met het paard van Martinus langs de Groten Dries van Rossem tot op de Brusselbaan gaan.

4. Frans van Praet⁴, 36 jaar.

Hij had hetzelfde gezien en geeft evenals de andere getuigen dezelfde beschrijving van de kleding van verdachte.

De ondervraging van deze vier personen door de schepenen Laurentius de Boeck, Laurentius, Jan en Nicolaas van Humbeeck, duurde in totaal 6 uur.

De tweede ondervraging dd. 20.07.1754 gebeurde door de schepenen Laurentius de Boeck en Nicolaas van Humbeeck. Volgende twee personen werden bijkomstig nog ondervraagd:

1. Jan Baptist van Engelgom⁵, 11 jaar, zoon van Joos uit Steenhuffel.

Deze was 's morgens de koeien aan het weiden in de gemene beemden van Steenhuffel niet ver van de woonst van pachter Martinus Roelants en zag, terwijl de kerkdienst van Rossem nog bezig was, een persoon in de weide van Martinus het paard nemen en ermee terug uit de weide gaan de weg op maar wist niet te zeggen waarheen deze verder getrokken was.

2. Peeter Roelants⁶, 13 jaar, zoon van Jan.

Toen hij op zondag omtrent 7 uur 's morgens uit de mis kwam, zag hij eveneens een onbekende man met het paard van zijn oom aan de teugel, op de Groten Dries van Rossem, waar hij woonde, en zo de Brusselbaan op gaan.

De ondervraging van deze twee personen duurde 2 uur en de schepenen waren Laurentius de Boeck en Nicolaas van Humbeeck. Beide getuigen tekenden met een kruisje en gaven dezelfde beschrijving van de kleding als de anderen.

Het verdere verloop van dit verhaal konden we uit de achtergelaten stukken in de schepengriffie niet achterhalen.

¹ Martinus Roelants, °Rossem 06.04.1720 en er overleden op 13.03.1789 was op 24.04.1752 te Rossem gehuwd met Elisabeth van Heymbeeck, °Steenhuffel 13.06.1731 en + te Rossem op 24.08.1784.

² Gillis van Praet, °Rossem 27.11.1729, zoon van Jan en Elisabeth de Boeck.

³ Jan de Bondt, °Rossem 20.03.1720, zoon van Petrus en Elisabeth de Bont.

⁴ Frans van Praet, °Rossem 09.02.1717, zoon van Jan en Maria Roelants.

⁵ Jan Baptist van Engelgom, °Steenhuffel 27.12.1742, zoon van Joos en Maria van Eeckhout.

⁶ Petrus Roelants, °Rossem 21.09.1740, zoon van Jan en Elisabeth Moerenhout.

DE HOEVE VERHAEGEN (STROOISTRAAT 14 – OPPEM)

Geert Deblieck

Beschrijving:

In 1836 heeft op het kadaster de registratie plaats van een "maison convertie en bâtiment rural" in eigendom van Jan van Male de Ghorain landbouwer. Als jaar van de "construction et occupation" van de woning wordt 1832 aangegeven. Op de mutatieschetsen van dat ogenblik wordt een complex ingetekend dat bestaat uit drie vleugels, U-vormig geschikt rond een binnenplaats die open is naar het westen toe; voorheen betrof het drie parallelle vleugels. In hoever de zuidvleugel -blijkbaar met ongewijzigd volume- werd verbouwd of geïntegreerd kon aan de hand van de kadastrergegevens niet achterhaald worden. Het perceel dat de hoeve omsloot aan de noord- en oostzijde werd aangegeven als boomgaard. In oorsprong een hoeve met U-vormige inplanting, geopend naar het westen. Door de uitbreiding met een volume aan de westzijde, kadastraal ingetekend in 1943, is het complex uitgegroeid tot een gesloten hoeve. Vandaag is er een centraal gekasseid erf met grasveld ter plaatse van de vroegere mestvaalt; de woonvleugel ligt ten noorden, de stallen ten oosten

en de schuur ten zuiden, bijkomend dienstgebouw aan de westzijde, aan weerszijden geflankeerd door een ijzeren hek waardoor het erf kan afgesloten worden. Het betreft verankerde en witgeschilderde bakstenen gebouwen op gepikte plint, één bouwlaag onder pannen zadeldaken.

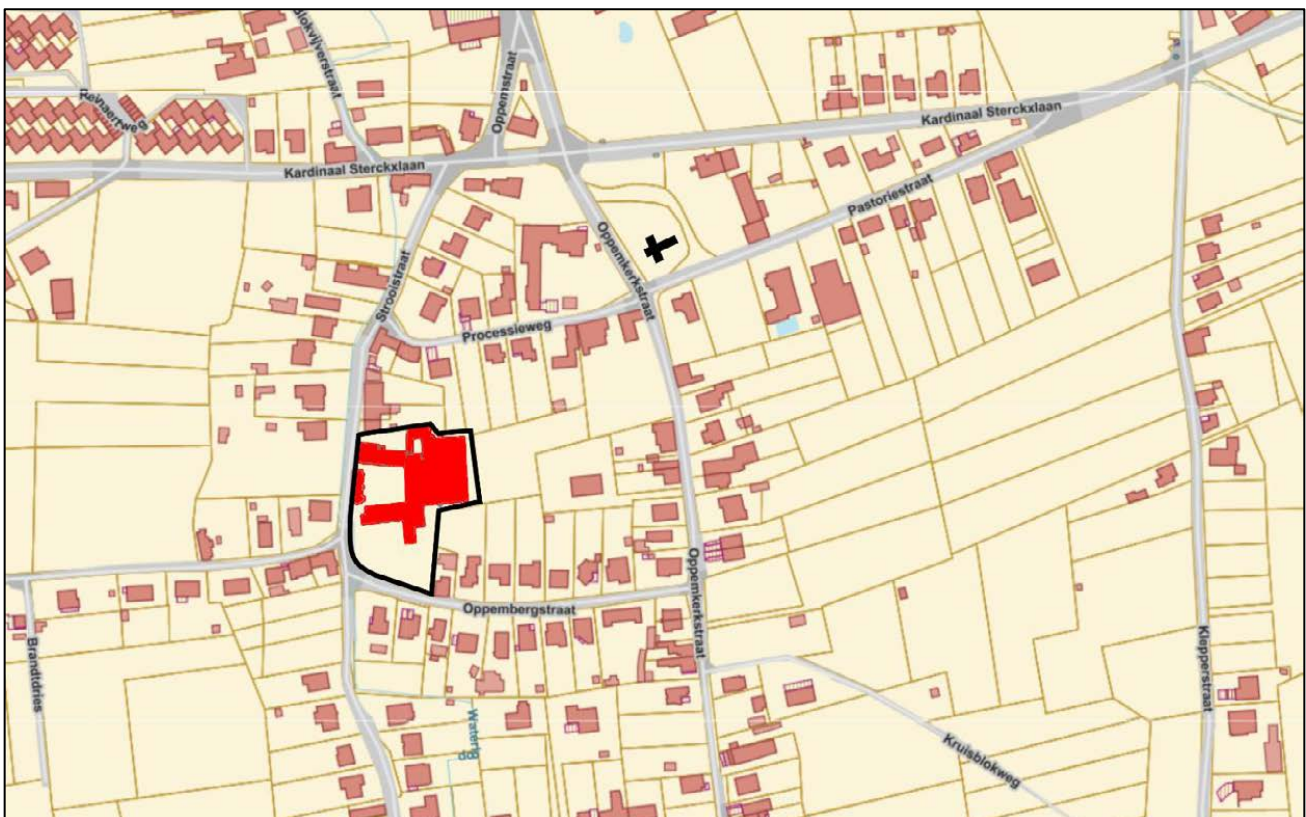
De **woonvleugel** is vrij strak van uitzicht en telt vijf traveeën, gemarkeerd door rechthoekige muuropeningen met vernieuwd schrijnwerk naar oud model. Bakoven tegen de achtergevel Het linkerdeel is vermoedelijk het resultaat van de vergroting in 1943.

De **stalvleugel** vertoont zes zichtbare traveeën en wordt gemarkeerd door drie dakvensters met puntgevel en houten luiken. De deuren en kleine stalvensters zijn licht getoogd.

De tweebeukige **langsschuur** telt vijf traveeën en kreeg in de zuidgevel een hele reeks nieuwe rechthoekige vensters, terwijl de poort in de westgevel verlaagd werd. Aan erfzijde bleven de muuropeningen met houten lateien ongewijzigd.

(Bron:

inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/305497)

*Binnenkoer van de hoeve: de koeien worden binnengehaald om te melken.
We zien ook de ijzeren voorgistingsbak, een overblijfsel van de ontmantelde brouwerij
– foto 1955.*

*Op de binnenkoer: de huwelijksreceptie van Amelia Guilielmus Verhaegen en Franciscus De Boeck.
Centraal is er nog de grote mestvaalt en bemerk ook de niet-gekalkte muren.
– foto 21.04.1959.*

*De binnenkoer van de hoeve Verhaegen, nu zonder de mestvaalt
– foto 2003.*

We vinden geen duidelijk jaartal wanneer de hoeve Strooistraat 14, Verhaegen familiebezit geworden is, ook niet in de familiearchieven. Bij onze navraag op het kadaster mocht men alleen een vork 1900-1915 bekendmaken.

Wel vonden we elders deze gegevens:

Petrus Verhaegen (*Neder-over-Heembeek* 25.11.1787 – 16.08.1832) en **Maria Anna Van Molle** (*Oppem* 26.09.1786 – 11.09.1857) huwden op 25.02.1813 in Brussegem.

Ze hadden slechts 2 kinderen gezien Petrus vroeg overleed.

Begin 19de eeuw kwam het **Hof ten Steene** met “30 bunders land en weide” in het bezit van Marie Madeleine Popelaire, echtgenote van Augustin Succa, die het hof op 26.11.1834 aan **Maria Anna Van Molle** verpachtte (dus de weduwe van Petrus Verhaegen, die in 1832 stierf).

Er werd pachtovereenkomst voor 18 jaar gesloten, met een jaarlijkse pacht van 1.975 Bef.

Volgens de kadastrale gegevens besloeg het hof in 1835 een oppervlakte van 23 hectare 13 are.

Omstreeks 1850 verwierf de familie Jan van Male de Ghorain **eveneens** het Hof ten Steene waarna het in het bezit kwam van de hoger vermelde pachters.

Dus kunnen we feitelijk stellen dat de beide hoeves samen van eigenaar wisselden.

Een sterke vrouw aan het roer van een hoeve: de naam Van Molle zal blijven hangen in de streek... en tot op vandaag, als bijnaam, gebruikt worden: bijvoorbeeld “*Jan Van Molles*” = Jan Baptist Verhaegen, “*Rie Van Molles*” = Henrikus Stephanus Verhaegen.

Michaël Verhaegen (*de zoon van Petrus Verhaegen en Maria Anna Van Molle, Oppem* 30.06.1813 – 19.12.1859), huwde op 26.01.1842 te Brussegem met **Anna Catharina Van Den Houten**, ze kregen samen 6 kinderen.

Zoals de traditie in boerenfamilies het wil, zette hun jongste zoon **Carolus Judocus (Karel) Verhaegen** (Brussegem 24.12.1850 – 04.06.1898) de boerderij verder.

Op 07.07.1880 huwde hij met **Maria Antonia De Knop** (19.08.1847 – 19.12.1927), ze hadden samen 6 kinderen.

Na het overlijden van Karel in 1898, zetten Maria Antonia (opnieuw een sterke vrouw!) en de kinderen de uitbating verder.

Carolus Judocus (Karel) Verhaegen – foto 1880.

In 1905 werd op het kadaster in opdracht van Maria Antonia Deknop en de kinderen, een “reconstruction partielle” geregistreerd.

De bijhorende mutatieschetsen tonen een U-vormig ingeplant complex, nog steeds geopend naar het westen; het volume van de drie vleugels is echter merkbaar toegenomen; vermoedelijk werd het complex nagenoeg heropgebouwd, zoals ook blijkt uit het uitzicht.

In 1943 is er nogmaals sprake van een vergroting van de hoeve waarbij onder meer het volume langs de straat (westzijde van het erf) wordt ingetekend, waardoor een gesloten geheel ontstond.

Traditiegetrouw werd de jongste zoon **Joannes Baptist (Jan) Verhaegen** (09.05.1893 – 23.11.1971) uiteindelijk de opvolger in de boerderij, hij zou de boerderij verder uitbouwen.

Op 23.02.1928 huwde hij **Ludovica De Sadeleer** (17.07.1897 – 23.01.1958).

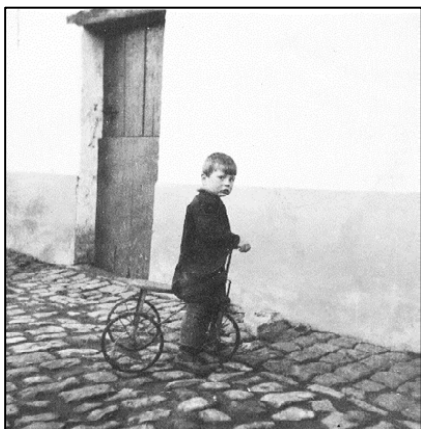
Ze kregen samen 3 kinderen **Marcel** (11.08.1925 – 13.01.2014), **Amelia Guilielmus** (09.01.1929 – 02.04.2020) en **Henrikus Stephanus** (24.06.1931), onze verdere gesprekspartner....

Joannes Baptist Verhaegen – Ludovica Theresia De Sadeleer, Marcel, Amelia en Henrikus op de arm – foto 1934.

We hadden een reeks gesprekken met Henrikus Stephanus “Rie Van Molles” Verhaegen, gestart op 03.11.2020, waaruit volgende info:

Rie vertelt over de boerderij ten tijde van zijn vader waar hij destijds als peuter kon rondfietsen op zijn ijzeren driewieler en het boerenleven leerde kennen.

Rie, broer Marcel en zus Amelie Verhaegen werden allemaal op de boerderij Strooistraat 14 geboren en gingen allen naar het schooltje van Oppem.

Henrikus Stephanus in het schooltje van Oppem.

In de streek had nagenoeg iedereen een bijnaam hier enkele voorbeelden: Joseph Rachel De Smedt “Plastrong”, Petrus Van Den Bossche “Pie”, Petronella Maria Van Den Bossche “Mie Keis”, Maurice Vanden Breede melkophaler “Wikke Wakke”,...

De hoeve Verhaegen was één van de vier grotere boerderijen uit de streek.

De andere grotere waren Leonardus Philippus Van Roy - Suzanna Catharina Emmerechts, Julius Ferdinand Vanderhasselt - Joanna Paulina De Keersmaeker en die van de familie Boucquéau.

Gezamenlijk strekten hun landerijen zich uit tot ver over de Heirbaan richting Wemmel aan de ene kant en tot aan het kasteel Wolvendaal van Baron Leon de Viron aan de andere kant.

Destijds had Rie z'n vader Jan Verhaegen 6 trekpaarden in bedrijf, ze hielden ook 17 koeien en heel wat kippen. De koeien werden dagelijks naar hun weide aan de elektriciteitscabine op de Heirbaan gebracht en naar hun andere weide in de Blokvijverstraat.

Vlnr: Henri, Jan, Marcel, en een neef op hun landerijen in Oppem na de zondagse mis – foto 1945.

De kleinere boeren uit de omstreken kwamen, soms met hun gezin, meehelpen oogsten en in ruil werd hun eigen stuk land dan omgeploegd door de sterke paarden van boer Jan Verhaegen. Enkele van hen waren Joseph Philemond De Smedt - Maria Christina Francisca Lamberts (Mon & Marie), Margriet Verspecht (haar man was metser), Maria De Clerck (haar man was kolenhandelaar), Emmerentia Verpeet (de moeder van Marcel Belgrado), de kleine Roger Jean Moreau die dolgraag op het erf verbleef, Louis Biesemans (Blax), Alice Van Grimbergen (haar man Georges Philemon Belgrado was vloerder),...

Henri had ook een "slim" paard waarmee hij jaarlijks heen en weer ettelijke ploegvoren trok over de immense velden. Het paard stopte uit zichzelf op het einde van de voor en als Henri de ploeg omgekeerd had om de volgende voor te trekken, zette het paard zich zonder commando in de juiste richting.

Omstreeks 1900, zoals op zoveel boerenhoven werd er door Karel Verhaegen reeds geuze en lambik gebrouwen, louter voor eigen gebruik en voor de mensen uit de buurt die al eens een tonnetje kwamen halen.

Dan kwamen de buren elkaar soms tegen op de hoeve en sloegen aan het drinken. Menig Oppemnaar is dan met de kruiwagen naar huis moeten gebracht worden.

Als kleine jongen moest Henri in de ketels kruipen om er na het aftappen *den dras* (bostel = graanresten) uit te scheppen en weg te voeren als diervoeding.

Henri's vader Jan was in Brussegem gedurende 32 jaar onafgebroken schepen voor de CVP. Hiervoor heeft hij zelfs een medaille en een oorkonde gekregen van koning Boudewijn.

Jan is zelfs waarnemend burgemeester geweest toen burgemeester De Keersmaeker door de Duitsers naar het Fort van Breendonk weggevoerd werd omdat die aan de bezetter meermaals gegevens verkeerd doorgaf om zo zijn dorpsgenoten te proberen wat te helpen. In de oorlog heeft het gezin geen honger gehad en konden ze leven van de boerderij.

Het hoekhuis aan de Nieuwelaan en Blokvijsstraat (dat nu al wit geschilderd is) was destijds ook een kleine boerderij bewoond door familie De Cock.

Bij de aanvang van WO2 vluchtten daar de verscholen Engelse soldaten weg door de achterdeur terwijl de Duitse soldaten langs de voordeur binnenkwamen.

Ter hoogte van de Strooistraat en de Oppembergstraat stond een Engelse tank in brand door de hevige Duitse beschietingen. Henri Verhaegen vindt vandaag in zijn tuin nog altijd kogelhulzen uit WO II gezien er in de buurt hevig gevochten werd.

Tijdens WO2 werden door de Duitsers de koperen stookketels afgebroken en meegenomen om er munitie van te maken.

Ook werden twee gezonde gesneden hengsten gevorderd, ze kregen wel een versleten knol in de plaats. Daardoor verstopte Jan nadien zijn 4 overgebleven paarden in het naburige bos.

Ook tijdens die jaren werd de Verhaegen boerderij als soldatenverblijf voor de Duitsers gevorderd en moesten Jan en zijn echtgenote zelf op de grond slapen als er officieren bij waren die het echtelijke bed opeisten.

Op een bepaald moment waren zo'n 50 Duitsers ingekwartierd.

Als Ludovica Theresia, Jan zijn echtgenote, brood bakte voor haar gezin, bakte ze er soms ook één voor de officieren die dat steeds in dank aannamen.

Marcel en Amelia Verhaegen
bij de bevrijdingsstoet Oppem – foto 29.10.1945.

*Marcel Verhaegen en Roger Jean Moreau,
2 boterhammen en een Belgor-biertje als lunch
– foto 1960.*

*Marcel Verhaegen en Roger Jean Moreau
(in onderhemd) op de pikdorser van August Saerens
(de vader van Delphine), zoon Alfred aan het stuur
– foto augustus 1968.*

Na de oorlog werd de brouwerij niet meer weder opgebouwd en werd er alleen nog geboerd. De Verhaegens voerden wel nog bier uit voor brouwerij *Belgor* van Brussegem evenals voor geuze *Belle-vue* (van Philemon & Constant Vanden Stock van RSC Anderlecht).

Na de landelijke honger tijdens WO2 waren de boeren van Brussegem erg vrijgevig naar de Belgische bevolking toen die het moeilijk had om alles weer op te bouwen. Ze brachten hele karrevrachten naar onder andere het paleis van de koning en zelfs tot in Bastogne. Hier bestaat een foto van maar Rie vindt die niet meer terug.

Jan Verhaegen overleed in 1971.

Zijn zoon Henrikus Stephanus (Rie) Verhaegen bouwde een ruime villa rechtover de hoeve (*dus Strooistraat 9 in Oppem*), zodat zijn ouders daar nog enkele jaren konden doorbrengen terwijl de hoeve verhuurd werd.

Achteraan in de tuin werd ook een duiventil gemaakt zodat vader Verhaegen zijn hobby kon blijven uitoefenen.

Na het overlijden van beide ouders, verlieten Henri en Delphine Deurne en namen hier hun intrek.

Omstreeks 1968 werd de boerderij verhuurd aan Sassen voor een periode van ongeveer 6 jaar. Sassen kocht ook paarden aan voor de rijkswacht.

Daarna was Estribo de huurder tot hij omstreeks 1978 in falings ging. In die periode kwam al het "schoon volk" uit de streek dat als dure hobby paardrijden had hier samen.

Marcel Verhaegen, de broer van Henri, was al die tijd hoeveknecht gebleven en verzorgde al hun paarden.

Marcel Verhaegen ging daarna nog tot aan zijn pensioen voor de groendienst van Meise werken.

Daarna kreeg de familie Embourg een éénmalige lange-termijn-huur van 25 jaar voor de commerciële uitbating van de hoeve die ze als manege zouden gebruiken, zoals ze we de hoeve vandaag nog kennen, weliswaar met wisselende uitbaters.

Gezien het boeren stilaan afnam, bouwden Henrikus en Delphine in de jaren '68 de schuur vooraan om tot een bedrijfspannd.

Er werd verwarming aangelegd, elektriciteit gelegd en sanitaire voorzieningen aangebracht.

Drukkerij F. Polfliet NV heeft er tot 1976 met een ploeg van 12 man gewerkt alvorens met zijn bedrijf naar Mollem te trekken om uit te breiden.

Henrikus Stephanus zelf huwde op 15.04.1960 in Peisegem met Maria Delphina José Saerens uit Peisegem (02.04.1934 – 16.08.2020).

Ze trokken naar Deurne om er een kruidenierswinkel in de Clara Snellingsstraat 67 uit te baten. De aardappelen die ze vlot verkochten kwamen uit hun geboortestreek.

Ze hielden 12 jaar de winkel open, waarna ze terug naar Oppem kwamen.

Ze hebben één zoon: Kris Jan.

Huwelijksfoto Henrikus Stephanus Verhaegen - Maria Delphina José Saerens – foto 15.04.1960.

Zus Amelia Guilielmus Verhaegen huwde op 21.04.1959 in Oppem met Franciscus De Boeck, zij hebben twee dochters (Linda en Paula).

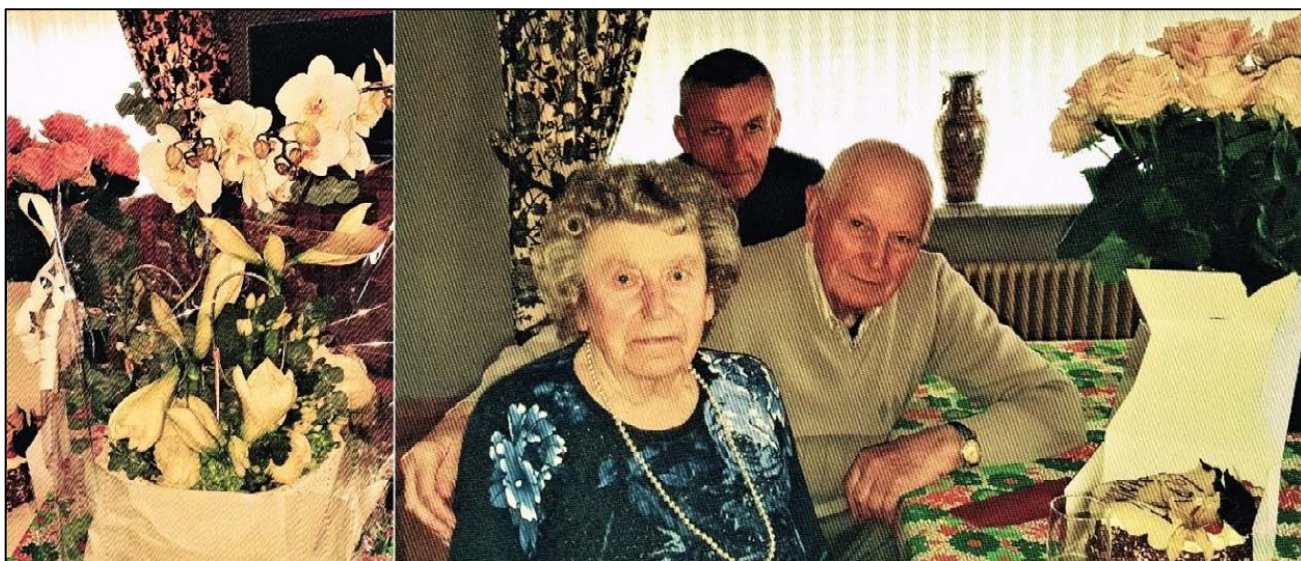
Op 16.08.2020 verloor Rie zijn geliefde Delphine, op zijn verzoek plaatsen we hier een mooie herinnering aan hun diamanten 60ste huwelijksverjaardag, die op 15.04.2020 in corona-tijden werd gevierd.

Vandaag is “Rie” een kranige negentiger, nog dagelijks in de weer, hij heeft een eigen moestuin en kippen.

Zijn huishouden doet hij nog steeds zelf. En meermaals per week steekt hij de straat over naar de manege.

Met dank aan “Rie” en Kris Verhaegen voor hun documentatie en de mooie verhalen.

In de tweede helft van de 19de eeuw steeg de algemene levensstandaard snel en dook er ook met treinen en trams veel vlotter openbaar vervoer op. En... hopen fietsen.

Die combinatie van beter leven én verplaatsingsmogelijkheden zorgde eind jaren '1800, zeker voor stedelingen, voor een explosie aan "zondagsuitjes-naar-den-buiten".

Bijgevolg brachten uitgevers allerlei publicaties met toeristische uitstappen en fietsroutes op de markt.

Een exemplaar uit 1894 (16 x 10,5 cm, 324 blz.) beschrijft 63 fietsroutes in en rond Brussel en daar haalden we (in vertaling) de stukjes beschrijvingen uit die op deze gemeente betrekking hebben. Alle illustraties in dit artikel komen ook uit deze uitgave.

Interessant om de "toeristische blik" van toen eens met de ogen van vandaag te bekijken...

FIETSRUTES VAN 1894

UITSTAP nr. 7
(blz. 69-72)

GUIDE
DU
VÉLOCIPÉDISTE
AUX
ENVIRONS DE BRUXELLES

PAR
Arthur COSYN

ET
Louis MAINGIE

Professeur à l'école moyenne de Laeken

ILLUSTRATIONS DE M. LÉON COSYN

BRUXELLES

J. LEBÈGUE & Cie, IMPRIMEURS-ÉDITEURS
46, RUE DE LA MADELEINE, 46

Zeer goede staatsbaan van Brussel tot Meise. Sterk golvend terrein op een goede ondergrond. De weg doorheen Meise is slecht verhard. Bij het gehucht Hasselt kruist de baan de provinciale weg van Vilvoorde naar Merchtem.

De bermen zijn goed, en, behalve een sterke afdaling bij het verlaten van Wolvertem, weinig golvend.

Wij verkiezen sterk deze route boven de directe steenweg Bussel – Merchtem. De weg ligt er beter bij en de variatie in het landschap is er groter. Er komen ook meer fietsers.

[...]

(komende van Laken)

Een beklimming, we zijn in:

MEISE (9,7 km).

De inkom van dit kleine dorp lijkt maar weinig op deze van de aangrenzende plaatsen.

De weg verbreedt zich en loopt uit op een plein: daar werd in 1893 een standbeeld van baron Vanderlinden d'Hoogvorst geplaatst.

Hier staat ook de kerk, het is een mooie gotische constructie. De centrale beuk werd in 1626 opgetrokken, de beide andere in 1631 en 1642. Deze data zijn op stenen te lezen.

Deze kerk had muurschilderingen, het weghalen van de witkalk heeft enkele van deze schilderingen tevoorschijn gebracht.

Er is nog mooi houtsnijwerk in eik.

Het kasteel van Boechout, zichtbaar links van de weg, ligt in een mooi park met daarin lanen die door beuken afgezoomd zijn.

Het is een groot en massief bouwsel, geflankeerd door torens met kantelen, door de baron de Beaufort vakkundig gerestaureerd voor hij het aan de koning verkocht na de brand in het kasteel van Tervuren. De ongelukkige prinses Charlotta woont er sinds enkele jaren.

Het kasteel zou naar het schijnt teruggaan tot het jaar 1200. Het was een leengoed van de hertogen van Brabant en het zou opgetrokken zijn als een dreigement en een verdediging tegen de machtige heren van Grimbergen. De leenmannen waren van de familie Crainhem, waarvan een tak de naam de Boechout droeg. Daarna ging het over naar de La Marck-s, Robert de la Marck verkocht het in 1536 aan ridder Maximilien Transylvain. Die z'n dochter Jeanne verkocht het in 1590 aan ridder d'Assonville. Dan werd het kasteel in 1678 door de heer Pierre-Ferdinand Roose gekocht, waarvan de laatste afstammeling in 1830 de graaf de Beaufort huwde.

Het kasteel van Meise, buur van het kasteel van Boechout, kan men links van de steenweg zien bij de inkom van het dorp.

Gebouwd in 1818 is er weinig origineels aan.

Ooit eigendom van de familie d'Hooghvorst werd het door koning Leopold II aangekocht.

Vorbij de kerk, maakt de weg een lichte bocht naar rechts, maar blijft hoofdzakelijk dezelfde richting uitgaan: een beklimming op een slechte ondergrond, dan een afdaling.

Na een bocht, een beklimming, dan een afdaling .

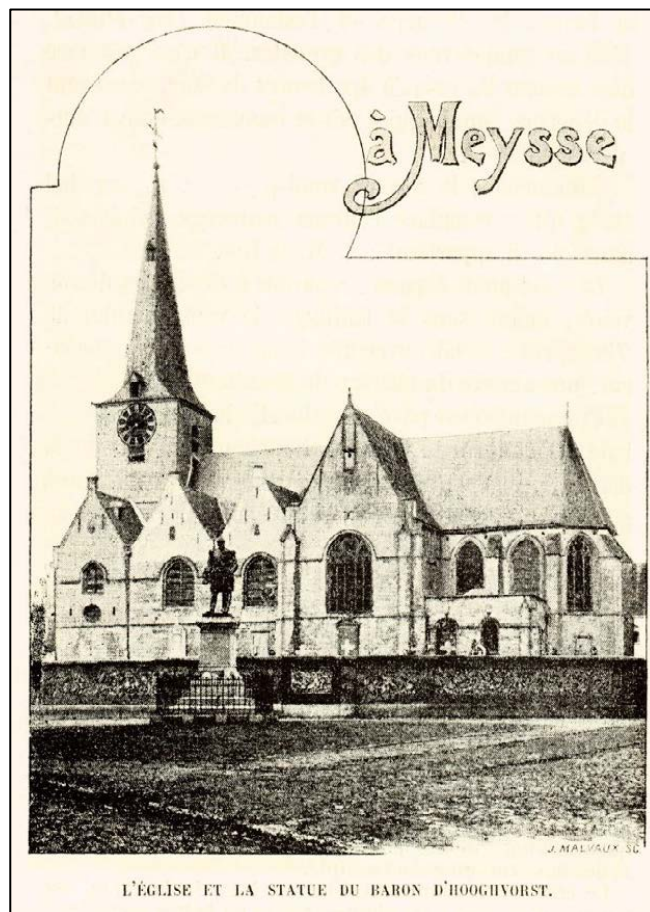
Tot Wolvertem laat de weg te wensen over.

Op de top van de heuvel, links, de kapel van Hasselt, omringd door bomen en kleine woningen. Heel pittoresk hoekje.

Ook van daaruit vormt het zicht op Wolvertem en de omgeving een erg mooi landschap.

We komen bij de provinciale weg van Vilvoorde naar Merchtem.

We draaien naar links en we komen uit op het plein van:

WOLVERTEM (12,2 km).

Een erg belangrijk dorp dat verschillende gehuchten omvat (Slozen, Imde, Rossem, Meuzegem). Er is een vredegerecht. Een koetsdienst verbindt het met Brussel (Laken); dat gebeurt met een antieke wagen, getrokken door twee rosse, geweldig magere paarden; deze rammelkast is een perfect voorbeeld van een koets van afgetakelde en doorengeschudde landlieden.

De kerk is een mooi gotisch monument, daterend uit de 13de eeuw.

Het dorp Wolvertem ressorteerde rechtstreeks onder de hertogen van Brabant, die er een schepenbank hadden geïnstalleerd; evenals een vazallenfamilie waarvan het kasteel zich bij de weg naar Londerzeel bevond, ten zuiden van het gehucht Imde, op de plaats waar vandaag het landhuis van dhr Goethals te zien is.

Rechts, naast het gemeentehuis, de weg naar Londerzeel, Puurs en Temse.

We vervolgen deze weg, die ligt in het verlengde die we gebruikten om Wolvertem binnen te komen.

En sterke afdaling. We steken een brug over de Molenbeek over. De berm aan de rechterkant is smal, maar goed. Ook goed verhard.

De omgeving is redelijk mooi, maar eentonig.

Af en toe een rustieke woning, omringd door groen.

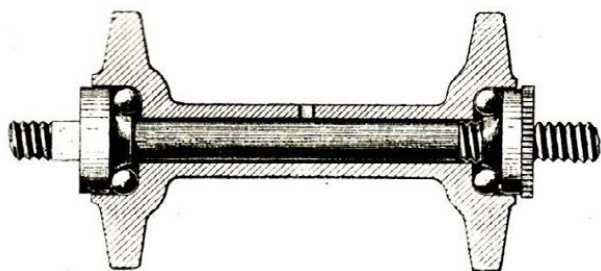
Rechts laten we Meuzegem achter ons, waarvan de witgekalkte kerk in het landschap opvalt; links staat een molen.

Naar de grenssteen 11: rechts, achter een groepje bomen, de Hunsberg, één van die aarden motten waar de volksoverlevering van verhaalt dat ze dateren uit de tijd van de hunnen. Die zouden er volgens de legende hun idool, een gouden kalf, begraven hebben. Het is waarschijnlijk dat ze er niets achtergelaten hebben en dat ze er misschien nooit gepasseerd zijn. Wat er ook van is, het was ooit een versterkte plaats, omringd door grachten. De historische gegevens over deze heuvel ontbreken, het militair aspect ervan is verdwenen.

Nog 3 km doorheen een redelijk bewoond gebied, de weg maakt een bocht en we komen aan in:

MERCHTEM (18 km)

[...]

UITSTAP nr. 10
(blz. 84-85)

Redelijk goed verhard parcours, zonder bermen tot Eversem. Een baan die voor fietsers weinig geschikt is van Eversem tot de Koppendries. Goede weg tot Humbeek.

Volg aan de kerk van Meise de weg naar Wolvertem (zie ook uitstap nr. 7).

Na een haakse bocht in de weg, net voor Hasselt, draai rechts op een verharde weg. Vervolgens naar links draaien op de steenweg Vilvoorde –

Merchtem en draai daar op de eerste verharde weg naar rechts.

Vandaar is er een mooi zicht op Sint-Brixius-Rode, op Wolvertem waarvan men de toren kan zien en van de velden in de omgeving.

SINT-BRIXIUS-RODE (3,2 km).

Een weinig belangrijk gehucht van Meise, maar wel merkwaardig om te bezoeken, heel pittoresk door de groepering van rustieke bewoningen.

Bij het binnenkomen van het dorp, links een kleine kapel en een grote hoeve, wat verder de witgekalkte gotische kerk, zonder belang.

Tegenover de kerk een oude boerderij, op een hoek met de straat een mooi gebouw met een gekartelde topgevel en ramen met stenen binnenstijlen. Wat verder nog een andere groep oude huizen.

Ga voorbij de kerk, aan de volgende splitsing de verharde weg rechts nemen: dit gedeelte wordt Oyenbrugge genoemd en is erg pittoresk door de aanwezigheid langsheen de baan van vervallen huisjes.

Bij het volgende kruispunt naar rechts draaien, links is er een oude hoeve: het Hof te Rode.

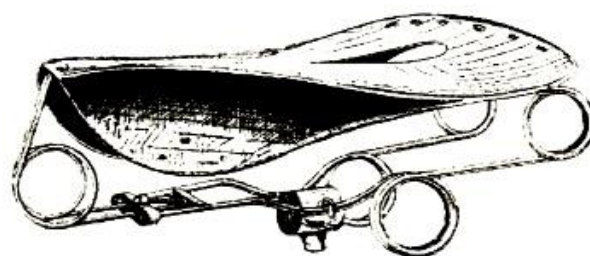
We komen voorbij de school en dan 500 m verder naar links op een verharde weg.

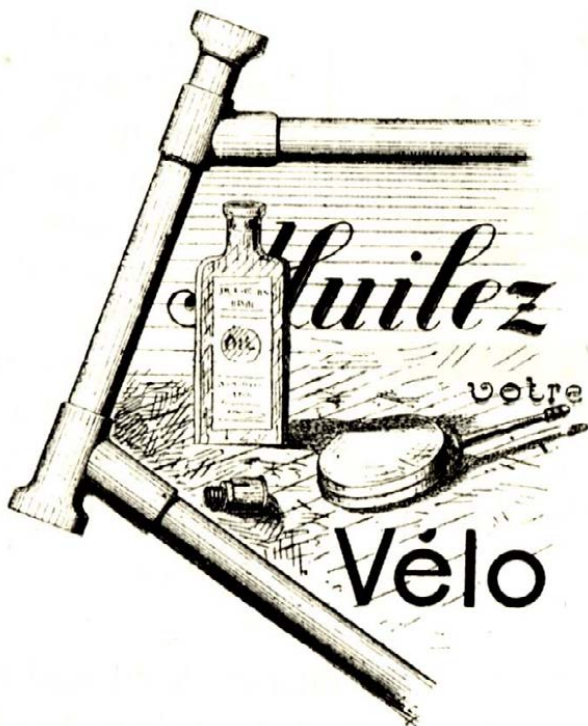
We komen aan in Eversem, een klein gehucht, enkele woningen verspreid langs de weg.

Bij een eerste splitsing naar rechts gaan, wat verder is er een volgende splitsing en daar naar links draaien, de verharde weg stopt, dan 500 m een aardeweg, nogal ongemakkelijk.

Rechts een uitzicht op de molen van Beigem en de kerktoren. Een stuk verharde weg om dan aan te komen in Koppendries, een gehucht van Beigem, een kruispunt, volg de tramlijn naar Humbeek, de weg is goed.

[...]

UITSTAP nr. 11
(blz. 87-90)

Van Wolvertem tot Temse is de provinciale weg erg goed en erg vlak. Mooie bermen, op sommige plaatsen zanderig en vanaf Bornem met sintels. Ook erg goed verhard.

Omwille van de verdediging van Antwerpen, heeft het leger zich lang verzet om de baan Brussel – Meise naar de Schelde toe door te trekken. Het werd in 1837 toch verordend en de werken werden in 1841 afgerond. Het is omwille van deze laattijdige bouw dat de steenweg op Temse erg superieur is in vergelijking met de andere steenwegen in de omgeving.

Doorheen een wijds platteland met grote bomen; langsheen stukken bos; passerend nabij enkele kastelen in mooie parken; nabij een verzameling dorpen waarvan enkele belangrijke; is deze baan voor het plezier van een tochtje één van de meest aanbevolen in Brabant.

¹ *Langsheen de vele wegen die dit rijke landschap doorkruisen kan U hier en daar aan de kant een verwrongen eik opmerken, een typisch kenmerk van deze streek. Waar U ook bent, het is altijd mogelijk deze uitstap in te korten door als een omweg parallelle wegen aan deze steenweg op Temse te nemen. De steenweg zelf is een vlakke baan want het hoogteverschil overschrijdt niet de 10 m.*

Tegenwoordig sterk bevolkt, bestond dit landschap ooit uit grote onbewerkte vlakten. De boerderijen en de kastelen kwamen er in het begin langsheen de beken en daartussen lagen grote woeste vlakten.

Het landschap bestaat uit grote velden met tussendoor hindernissen, afgezoomd met iepen of populieren, enkele sterk vervormde eiken. Langsheen de weg zijn er aan aantal rustieke hoekjes.¹

WOLVERTEM (zie ook uitstap nr. 7).

Bij het binnekomen van Wolvertem, neem de weg die vertrekt van het plein, rechts van de steenweg Vilvoorde – Merchtem.

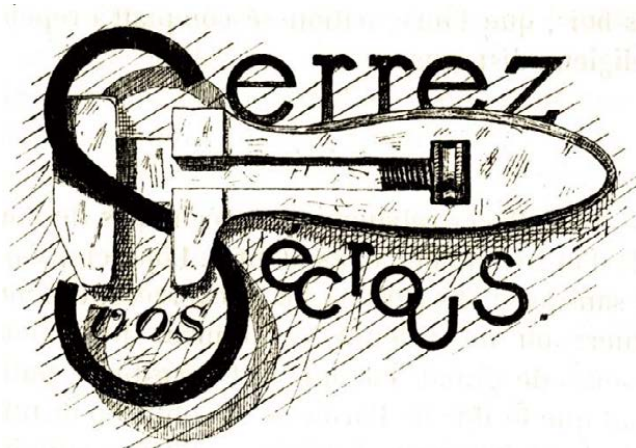
De straat, heel recht, is afgezoomd met huizen waarvan enkele heel mooie. Goede bermen bij het verlaten van het dorp, links een school en een wit buitenverblijf.

Op een kruispunt een kleine kapel met een houten portiek. We gaan rechtdoor.

De baan, met rechts een windmolen, snijdt doorheen een erg pittoresk uitzichtje: twee kleine huisjes omringd door hagen in de schaduw van grote notelaars.

De baan maak een bocht naar links en loopt langs het park van het kasteel van Imde. Vandaar is een grote kapel in renaissancestijl te zien.

We steken een dreef over die deze kapel met het kasteel verbindt en zien een grote witte plattelandswoning, die afsteekt tegen de sombere achtergrond van het park.

Dhr. Wauters schrijft: "het isolement van deze gebieden, de aanwezigheid van vijandelijke burens, het grote aantal nederzettingen waarvan de bewoners vaak onderling op oorlogsvoet leefden, maakten dat het gebruik van deze onbewerkte gronden vertraagd werd". Vandaar ook het oppduiken van het woord "heide" in vele plaatsnamen van deze gehuchten met de eerste bewoningen. Ondertussen is de heide zelf verdwenen, maar de namen bleven: Hoogheide, Achterheide, Overheide, Preutheide, Wipheide, Pantgatheide, Kruisheide, Kasteelheide, Boeksheide, Puursheide, zijn overgebleven om over dit verleden te getuigen.

We komen aan in:

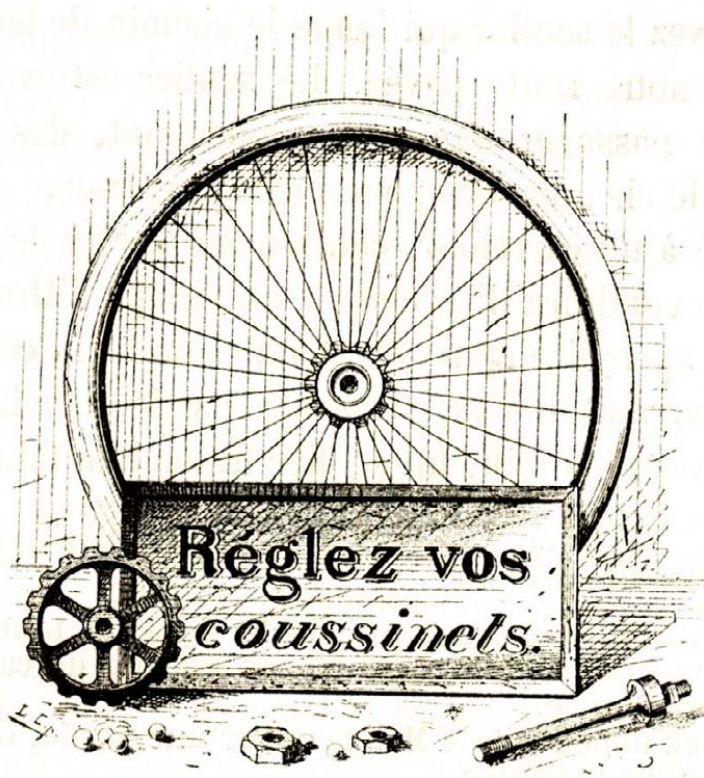
IMDE (3,3 km).

Kleine, witgekalkte kerk, waar enkele huizen met tuinen rond liggen.

Dit rustig Wolvertems gehucht is van geen belang, behalve vanuit historisch opzicht: het is op het kasteel van Imde dat de machtigste heren van Wolvertem resideerden.

Om op de onderhoudskosten te besparen werd het oude kasteel in 1828 neergehaald en door dhr. Pangaert aangekocht, die de huidige woning liet bouwen. Het kasteel was eigendom van de Leefdael-s, kwam in handen van de Merode-s en werd dan verkocht aan Louis Verrycken, de heer van Hamme, van wie een kleinkind baron van Imde werd (1659). In het begin van deze eeuw was het heerschap van Imde in handen van de familie Turn en Taxis, die het oude kasteel liet afbreken. Op dit ogenblik is het in bezit van dhr. Goethals.

De bouw van kapel waarvan hogerop sprake kwam door hetgeen volgt: op deze zelfde plaats waar nu dit religieus bouwwerk staat, stond een eik waar een beeldje van de maagd Maria was opgehangen.

Op zekere dag stond de eik in een vreemd licht en de mirakels volgden. Die plaats werd vlug een oord van bedevaarten. Dat was voldoende reden om een kapel te bouwen, wat dan ook gebeurde.

Voorbij Imde volgen we een baan tussen de bomen die over 1 ½ km een lange dreef vormt. Het uitzicht is minder interessant.

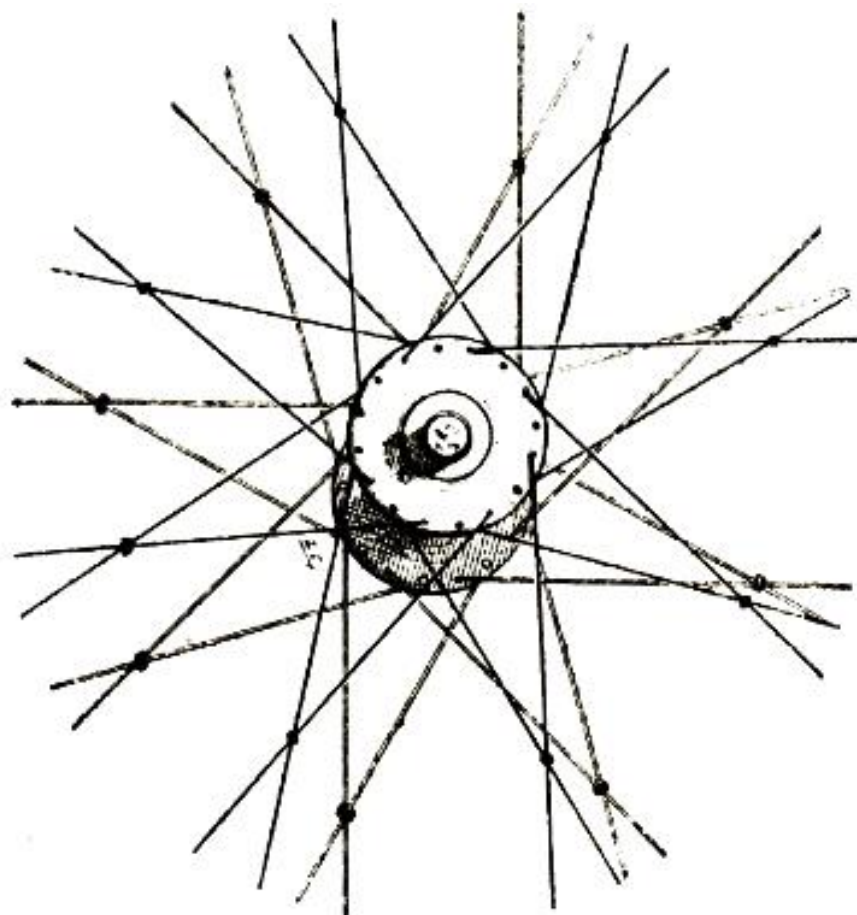
De baan maakte een bocht. Links passeren we Slozen, waar het oude kasteel afgebroken en in een boerderij getransformeerd werd en vervolgens het bos van Leefdael, waar de naam komt van een oude adellijke familie die over deze gebieden heerste.

We zijn nu dicht bij Londerzeel, met het klooster op het voorplan en de massieve kerktoren die het dorp overheerst.

We kruisen de Molenbeek, nog 500 m en we komen aan op het plein van:

LONDERZEEL (6,8 km).

[...]

OPGELET: FIETSERS OP DE BAAN...

Regelgeving wordt pas ingevoerd als iets begint mis te lopen... voor er auto's rondreden waren er ook geen verkeerslichten nodig. In de jaren '1890 loopt de situatie met de fietsers blijkbaar meer dan eens de spuigaten uit en beslist de gemeenteraad er een politiereglement voor uit te vaardigen. Wat is er dan zoal aan de hand?

WOLVERTHEM – 28 MAI 1897 OMLOOP DER RIJWIELEN POLICIEREGLEMENT.

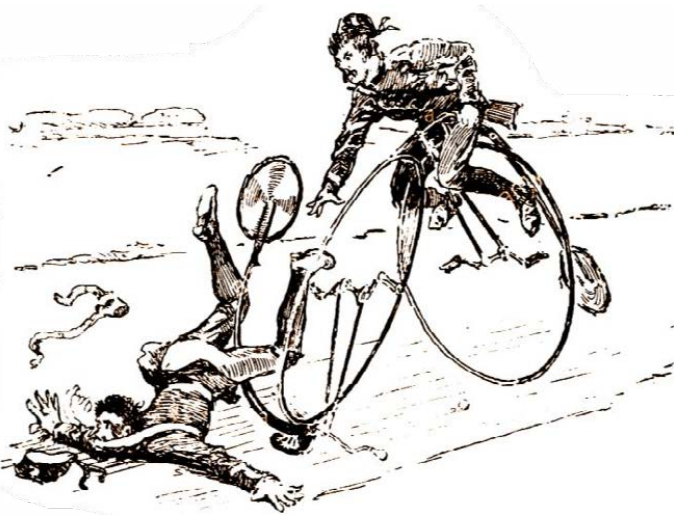
De Raad,

Gezien de wet van 16 Aug. 1790;
Gezien het decreet van 19 - 22 Juli 1791;
Gezien het art. 557 van 't Strafwetboek;
Gezien het art. 78 der Gemeentewet.

Overwegende dat het behoort maatregelen te nemen, omtrent den omloop der rijwielen op de provinciale steenwegen van Vilvoorde op Aalst en van Wolverthem op Temsche, op 't grondgebied dezer gemeente, en te beletten dat er daden van kwaadwilligheid tegen de rijders gepleegd worden.

Besluit:

Art. 1. Het is verboden op voetpaden, welke langsheen gemelde steenwegen zijn aangelegd, of zullen aangelegd worden, hoopen stenen, aarde, zand, mest, stroo, of andere stoffen te leggen die

den omloop der rijders zouden kunnen verhinderen.

Art. 2. De rijders die op den hun voorbehouden berm rijden, moeten de voorgangers of rijders, die hun tegemoet komen, ten bekwamen tijde verwittigen, opdat deze laatsten kunnen plaats maken en hun doorlaten.

Art. 3. De voetgangers en rijders moeten elkaar doorlaten, in geval van ontmoeting neemt elk de rechterzijde; indien de wielrijders volgen, steken de voetgangers of gespannen, links af, om de wielrijders op rechterzijde te laten.

Art. 4. De rijwielen die na zonsondergang omlopen, moeten verlicht worden, door middel van eene van voren geplaatste lantaarn met zeer doorschijnende glazen.

Art. 5. Het is uitdrukkelijk verboden jegens de rijders hier van genaamde daden van kwaadwilligheid te plegen of hun te doen vallen of hunnen rijwielen te beschadigen.

Art. 6. Het is verboden op de rijbaan hinderpalen te plaatsen die ongevallen kunnen verwekken, of touwen of draden, over de banen te spannen.

De bepalingen die het voorwerp maken van artikel 4. 5. en 6. Zijn insgelijks toepasselijk op den omloop der rijwielen op gemeentelijke banen of steenwegen.

Art. 7. De overtredingen aan het tegenwoordig reglement zullen gestraft worden met de straffen van enkel politie.

CORRECTIE

In het artikel "Kroniek van het Hof ter Bruggen" (Berla nr. 135, oktober 2020, blz 22) staat in voetnoot 16 dat Francisca Sterckx de "zuster van de kardinaal" is. Dit hoort te zijn "groottante van de kardinaal".

DE “MASKES VA MAAS”

Piet De Cuyper

Onze fietsende gemeentevader

Jules Van Campenhout, gedurende 30 jaar de fietsende burgervader van Meise, had de gewoonte om tijdens zijn fietstocht van zijn woning op de Nieuwelaan naar het gemeentehuis van Meise op de Brusselsesteenweg (nu is dat de muziekacademie) even te stoppen bij het “vrouwvolk” dat hij tegenkwam en hen te begroeten met de gevleugelde woorden: *“De schoen maskes va Maas!”*

Hij wist natuurlijk heel goed tegen wie hij dat kon zeggen en telkens volgde er een geanimeerd gesprek...

Ook in zijn speeches kon hij het niet laten om het vrouwelijk schoon te charmeren en in de bloemetjes te zetten.

Hij had een warme en innemende persoonlijkheid, meer een burgervader met de nadruk op “vader” dan een administrator, en tegelijk toch genoeg politicus om te weten dat de *“schoen maskes va Maas”* wel voor hem zouden stemmen!

En als hij iemand tegenkwam van de “ressen” (= zijn politieke tegenstanders) dan nam hij gewoon zijn hoed af met een brede zwaai en zei vriendelijk goeiedag.

We missen hem nog elke dag, want nadien waren het toch allemaal meer burgemeesters dan burgervaders, met andere woorden: “de echte politiek had zijn intrede gedaan” en tijd nemen om de dorpeelingen hun problemen te aanhoren kan alleen nog met een afspraak op de zitdagen.

Jules hoorde bij het Meise van vroeger en niet bij het Meise van na de fusie.

Ik begrijp dat er meer mogelijkheden ontstonden door de toenmalige gemeenten samen te brengen maar plots stond de politiek mijlenver van de gewone burger.

Dat joviaal contact van een burgemeester die van zijn fiets stapte en die aanspreekbaar was op de straat is verdwenen.

Sommigen zullen zeggen: *“Piet, ge leeft nog deels in het verleden”*, maar het is zeker een stukje folklore en dat maakt deel uit van onze Vlaamse cultuur.

Je kon hem ook “de moppentapper” noemen of “de verteller” want elke speech ging met een kwinkslag gepaard en steeds gingen de gesprekken in ons café over “de Jules” die weer in vorm was: *“Wette wa dat hem naa gezegd heit, na numt hem de Providentiawaaik den Berg Tabor, wa blaaijt hem da halen!”*

Ik zoek woorden om mijn korte schets over de figuur van burgemeester Jules Van Campenhout af te sluiten want eigenlijk kunt ge over deze man een boek schrijven.

Hij was voor mij een volksvriend, die ook zijn dorp waar hij met zijn gezin leefde graag zag, in zijn ogen waren we geen nummer maar mensen van vlees en bloed...

Catharina De Cuyper

° Meise 05.06.1890

+ Meise 12.06.1963

Anna De Cuyper

° Meise 24.03.1893

+ Vilvoorde 06.02.1983

Maria De Cuyper

° Meise 31.01.1896

+ Meise 18.01.1990

En dan: ónze maskes va Maas...

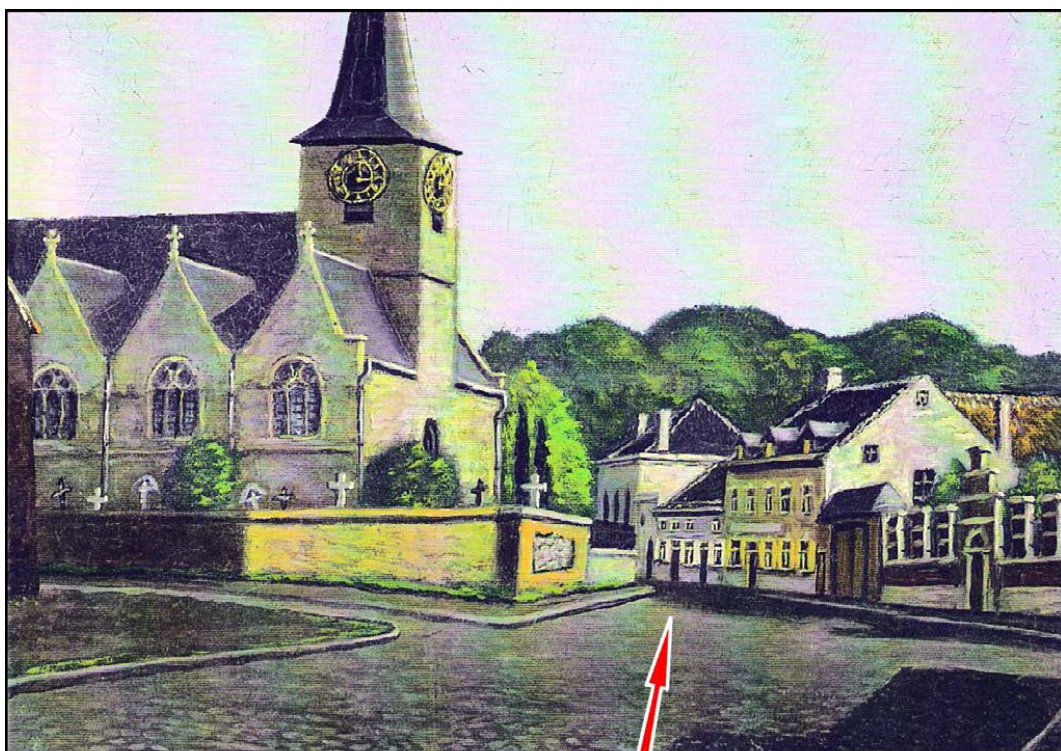
Een mooi witgekalkt hoeveke bevond zich onder de Sint-Martinustoren, ik denk zelfs één van de oudste boerderijtjes van Meise, maar er waren er toen velen die een kleine hoeve hadden met een koe en een varken.

De dorpelingen leefden toen van de opbrengst van het land, hun moestuin en het varken. Ook een "staminee" hoorde daarbij.

Jozef en Anna leefden er met hun negen kinderen waarvan er drie op jonge leeftijd overleden. De medische wereld stond toen nog in zijn kinderschoenen en sommige ziekten waren fataal.

Drie van de zes overgebleven kinderen huwden maar Katrien, Maria en Anna bleven ongehuwd en na de dood van hun ouders bleven ze in het ouderlijk huis wonen.

Dit was dus ook het geval voor mijn overgrootouders Jozef De Cuyper en Anna Hellinckx die onder de hoede van de eerste burgemeester van Meise boven op zijn sokkel uitkeek op iedereen die het dorp van Meise binnenkwam. Fier als lid van het Voorlopig Bewind van 1830 met name "den Baron", zo genoemd door de Meisenaren.

Ook wij noemden ze zoals Jules: *“de maskes va Maas”*, onze grootanties.

Ze leefden er een eenvoudig leven in hun boerderij, herberg (de *“Laiterie Impériale”*) en naaiatelier. Het was het Meise waar, naast *meneer pastoor* ook *meneer dokter*, *meneer den notaris*, *meneer den ontvanger*, *meneer den burgemeester* en *meneer den onderwijzer*, de notabelen van het dorp, met eerbied werden aangesproken. Ik vergat bijna *“de maseurkes”* die de toenmalige parochiale school leidden en er onderwezen.

Tante Katrien zorgde voor de boerderij waar één koe en een varken de enige dieren waren die voor melk en boter en voor vlees zorgden. Hun oudste broer die ondertussen gehuwd was en in *“De Rozenboom”* woonde zorgde voor haar land en het voeder voor de dieren. In ruil kwam tante haar broer een handje toesteken tijdens de oogst van het graan en de aardappelen.

De melk van de koe diende ook om plattekaas van te maken die gretig gegeten werd door de Brusselaars en de bezoekers van de Plantentuin. Op het terras voor de café-boerderij werd er gesmuld van de radijsjes en pijpajuinen mooi

gedresseerd op een boerenboterham met platte kaas.

Ook de hesp van het varken smaakte op die boterham en daarbij hoorde een lekkere geuze, een lambik of een Faro.

Tante Maria was degene die het café en terras uitbaatte en in de voormiddag zorgde ze voor het middageten of hielp ze haar zus met het naaien. Als tante Katrien teveel werk had op het veld zorgde ze ook voor het voederen van de dieren.

Tante Anna was ontwerpster van mooie bruidsjurken en kleding voor de huwelijkssuites. Ze werd hiervoor gewaardeerd in Meise. Menige jonge bruid vond de weg naar deze zeer vriendelijke en behulpzame dame die haar klanten trakteerde met een lekkere tas koffie en een koekje.

Ze zijn er niet meer, *“de maskes va Maas”*, en de hoeve met café is ook verdwenen.

Het mortuarium Pauwels is er nu gevestigd en ook de aanpalende zaal Triomf is verdwenen en maakte plaats voor 't Moment en de bibliotheek.

Weer een pittoresk stukje Meise is verdwenen en ook de fietsende burgervader kan men niet meer horen roepen naar de *“schoen maskes va Maas”*!

HET TIJDSCHRIFT “SCHOON MEISE”

Piet De Cuyper

Het driemaandelijks tijdschrift “Schoon Meise” verscheen voor het eerst in juni 1966 en het laatste nummer zag in september 1977 het licht. De stichters en redactie waren **Louis Becq** en **Frans De Cuyper**. Het verwekte wat opschudding in Meise want er waren naast nieuwtjes over de verenigingen, sportartikels, enzovoort, ook zeer pittige schrijfsels over de gemeentepolitiek.

Frans opende met een editoriaal “Schoon Meise is geboren...” en hij eindigt het artikel met “we kunnen beginnen aan een heerlijke taak: schrijven over al wat leeft en ademt in ons schoon Meise”.

En het eerste artikel van Louis, hoe kon het anders... “P.V.V. tegen KERK en PAROCHIE!”, een sterk staaltje van geëngageerde politieke verslaggeving over wat er in de gemeenteraadszitting van 29.10.1965 gebeurde.

De toon was gezet... en terwijl Frans De Cuyper rustig verslag uitbracht over de prestaties van plaatselijk wielrenner Maurice Seghers, KFC Meise dat kampioen speelde en berichtte over de heerlijke woordenschat van burgemeester Jules Van Campenhout toen deze de nieuwe sociale wijk Providentia vergeleek met “De berg Tabor”, kroop Louis Becq in zijn geliefde scherpe politieke pen met een artikel over zijn P.V.V.-vriendje De Bie die hij een kunstminnaar noemde... maar daarnaast schreef hij ook nog over heel wat andere zaken.

Het eerste nummer bracht zeker al wat deining teweeg bij de lokale politiek en men wachtte in spanning op het volgende nummer.

Bij het doorbladeren van de eerste nummers viel mij op dat er veel aandacht werd besteed aan het verenigingsleven in ons dorp en dat lokte heel wat positieve reacties uit.

Mag ik beide auteurs-stichters even aan U voorstellen?

Frans De Cuyper (*Meise 28.04.1940) is nu als leraar wiskunde op rust en was tijdens zijn jeugd groepsleider van Chirojeugd Meise en daarna medestichter van Jeugdgemeenschap Meise en Knødde.

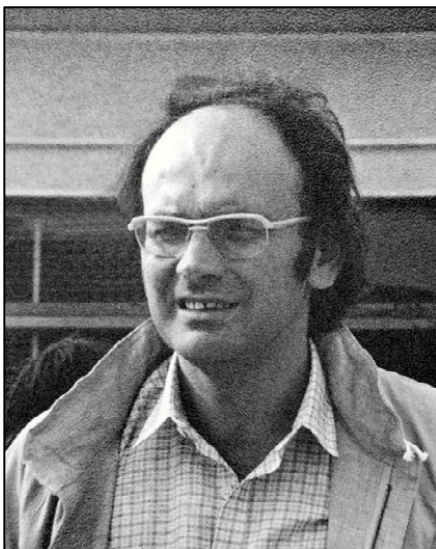
Hij bleef echter zorgen voor de sportartikels, culturele reportages en het verenigingsnieuws, ook nadat hij een paar jaar na zijn huwelijk met Anne-Marie Noppen naar Grimbergen verhuisde.

Louis Becq (Buizingen 14.06.1928 – Meise 22.03.2020) en zijn echtgenote Simonne Van den Bergh kwamen in juli 1954 in Meise wonen; hij was toen 26 en zij 24. Parklaan 9 werd hun nieuwe thuis. Zij noemden het “Brabantwoon”, in de eerste sociale wijk: “Kasteelveld”.

Zij kregen drie kinderen: Lieve (onderwijzeres), Herman (geneesheer) en Sonja (advocate, federaal parlamentslid en oud-schepen van onze fusiegemeente).

Deze bijzondere man was maatschappelijk assistent van opleiding. Later studeerde hij nog voor bibliothecaris. Als hoofdberoep werkte hij bij de Landsbond der Christelijke Mutualiteiten.

Hij was ook gedurende 35 jaar correspondent van dagblad “Het Volk”.

Links: Frans De Cuyper
Rechts: Louis Becq
– foto's uit deze periode.

Ik leerde Louis en zijn gezin kennen als een jonge wijkmeester van K.W.B.-Meise. Ik bracht er maandelijks het ledenblad en genoot altijd een warm welkom. Hij steunde mij ook toen ik op vrij jonge leeftijd voorzitter werd van de K.W.B. en hij was ook jurylid van de "Ontdek uw ster"-wedstrijden die we jaarlijks organiseerden met K.W.B.-Meise en later bij K.W.B.-Eversem en Jeugdgemeenschap Meise.

Op 24 februari 1964 speelden wij, met de oud-leiders van de Chiro, in de zaal Triomf de thriller van Agatha Christie *"Tien kleine negertjes"*.

Ik had een regisseur nodig voor dit toch niet gemakkelijke toneelstuk en vroeg aan Louis of hij de regie op zich wou nemen. Hij aanvaardde deze moeilijke uitdaging. Het werd een vruchtbare samenwerking want de opvoering werd een groot succes.

Hij stimuleerde mij om een nieuwe toneelkring in Meise op te starten en was een trouwe toeschouwer bij onze Kris-Kras producties. Wij keken nieuwsgierig uit naar zijn commentaar in het dagblad.

Hij vroeg mij of ik een tijdschrift dat vier keer per jaar zou verschijnen wilde drukken. Ik had mijn drukkerij nog maar pas opgestart en het was voor mij dus een niet geringe opdracht.

Hij vroeg ook of ik iemand kende die advertenties wou werven want het tijdschrift moest dank zij de reclame kunnen verschijnen en verspreid worden. Louis Heyvaert en Etienne Hebbelynck waren bereid hiervoor te zorgen en stilaan kreeg "Schoon Meise" vorm. Het was het begin van een mooie samenwerking die elf jaar zou duren. Hij bracht mij

om de drie maand de teksten waarvan ik een proefdruk maakte. Louis kwam deze proefdruk bij ons thuis verbeteren.

Hij was vooral geboeid door politieke verslaggeving en had een vlotte pen. Niet aflatend zorgde hij 44 uitgaven lang voor de nodige teksten. Mijn broer Frans hielp sporadisch met schrijven en verbeteren. Ook zijn echtgenote Simonne schreef af en toe artikels in het tijdschrift.

Mooie herinneringen aan een kritisch maar begeistert man die ook na de "Schoon Meise"-periode nog verslag uitbracht in "Het Volk".

Hij schreef ook voor het OKRA-magazine *"Herfstlicht"* en de plaatselijke editie van *'t Cursiefje*.

Voor de fusie met Wolvertem en Oppem was hij voorzitter van de Commissie van Openbare Onderstand en later zetelde hij vele jaren in het O.C.M.W. Hij heeft weinig gemeenteraden gemist als verslaggever van het dagblad.

Hij was ook van zeer nabij betrokken bij het verenigingsleven.

Hij was bestuurslid-wijkmeester van het Davidsfonds, secretaris van de Vlaamse poëziedagen, secretaris en schatbewaarder van het A.C.W., eerste secretaris van Jeugdraad Meise, bivakouder van Chirojeugd Meise en begeleider van jeugdgemeenschap bij hun reis naar Berlijn. Medestichter van de cultuurraad in Meise en er bestuurslid.

Bestuurslid van de Milieuraad en van de P.W.A., eerste voorzitter en bestuurslid van het beheersorgaan van de Openbare Bibliotheek, secretaris K.B.G. (nu: Okra) en de senioren groep van de Ouderen-adviesraad.

Op latere leeftijd begon hij historische werken te schrijven:

Eerst verscheen op 11.09.2009 zijn eerste boek *"Van Roza tot Sonja – Politica's van Wolvertem en Meise 1936-2008"*, voorgesteld in 't Moment in Meise.

Zijn tweede boek werd op 09.12.2011 voorgesteld en bevat *"Portretten van onze bovenlokale politici van de Franse revolutie tot nu"*, ook voorgesteld in 't Moment.

Op 83-jarige leeftijd begon hij de uitgave voor te bereiden van zijn trilogie over de *"Politieke en*

sociale geschiedenis van fusiegemeente Meise, Wolvertem en Oppem". Het eerste deel (1921-1982) werd op 25.10.2013 voorgesteld.

De bedoeling was om ook de twee andere delen te laten verschijnen. Zijn gezondheid heeft daar anders over beslist. Nadat ze al een tijdje hun geliefde "Brabantwoon" hadden verlaten en samen in een serviceflat van het wzc Oase in Wolvertem verbleven, is hij daar op de gezegende leeftijd van 92 jaar overleden.

Hij was een begrip in het sociale en politieke leven van ons dorp en later ook in onze fusiegemeente.

Ik geef hier nog enkele titels verschenen in "Schoon Meise" 1966-1976 door Louis zelf uitgekozen bij het 10-jarig bestaan:

1966: eerstesteenlegging van de wijk Providentia door de toenmalige minister van het gezin Mw. Deriemaecker; definitieve doorbraak van de nieuwe leefgemeenschap Eversem met medewerking van de priesters Louis Geysen en Herman Boon.

1967: nieuwe brug over autoweg (A. Moens); overlijden van Meester Amerijckx; juffrouw J. Streulens, eerste vrouw in gemeentepolitiek; pater Louis Krokaert tot priester gewijd; start van de muziekschool; inhuldiging van het taallabo op initiatief van toenmalig schepen van cultuur J. Chabert.

1968: Jos Chabert wordt volksvertegenwoordiger; Juffrouw Liza De Smedt 25 jaar in het onderwijs; F.C. Meise kampioen in 3de provinciaal.

1969: de wijk Providentia wordt bewoond; Knødde in officieel volleybal-kampioenschap; installatie van de Kultuurraad.

1970: Georges Van der Stighelen tot diaken gewijd; Home Jan Van Gysel ingehuldigd; Chiro bestaat 25 jaar.

1971: pastorie wordt gemeentehuis; beschuttende werkplaats gaat van start; de komst van veldwachter G. Verbruggen; 100 jaar bakkerij Van Malderen.

1972: stichting vzw "Sport en Recreatie"; inhuldiging Sport- en Recreatiecentrum; viering van 20 jaar K.W.B.; Jules Van Campenhout 25 jaar burgemeester.

1973: J. Chabert wordt minister van Cultuur en Vlaamse aangelegenheden; Xavier Olbrechts wordt schepen van financiën, sociale zaken, gezin, jeugd en sport; Francis Van Nerum priester gewijd;

overlijden van E.H. De Belder, pastoor van Sint-Brixius-Rode en van diaken Georges Van der Stighelen.

1974: pater L. Pluymers wordt pastoor van Sint-Brixius-Rode; R.F. Van den Boeynants is 25 jaar gemeentesecretaris; priester Herman Boon wordt medepriester in Sint-Martinus; viering van 50 jaar Boerinnengilde; overlijden van veldwachter Moyson.

1975: stichting van "Levedale"; Louise De Donder wordt schoolhoofd te Rode; Davidsfonds viert oud-schoolhoofd Rosiers; eerste handelsbeurs van de middenstand; eerste veemarkt te Eversem; 100-jarig bestaan van de koninklijke fanfare "De Verenigde Broeders".

1976: overlijden van Willy Vandenberghe, afgevaardigde-beheerder van v.z.w. Sport- en Recreatie; viering van 100 jaar fanfare "Concordia"; viering van het 25-jarig ambtsjubileum van schepen Alfred Van Campenhout; viering van Marieke Thielemans, voorzitter gepensioneerdenvbond; inwijding van het socio-kultureel centrum te Eversem; Jef Rottiers 25 jaar beiaardier.

Er verschenen 11 jaargangen vanaf juni 1966 tot maart 1977, 44 uitgaven en ze bevatten ongeveer 620 artikels.

We publiceren hierna vier artikels uit de allereerste jaargang van "Schoon Meise":

- het openingsartikel door Frans De Cuyper (*nr. 1, juni 1966*);
- "P.V.V. tegen KERK en PAROCHIE!" (*nr. 1, juni 1966*), een typische Louis Becq-tekst;
- een artikel geschreven door Frans De Cuyper over de dansgroep Saltatino (*nr. 4, maart 1967*) onder leiding van Lutgarde Van Campenhout (dochter van burgemeester Jules Van Campenhout) toen hoofd van de dansschool in de muziekacademie;
- een artikel geschreven door Louis Becq over "Jeugdgemeenschap exposeerde" (*nr. 4, maart 1967*).

schoon meise

10 jaargang - juni 1966 - nr. 1 - periodiek blad - verschijnt 4 maal per jaar

Schoon Meise is geboren...

Aan allen die nu en in de toekomst dit blad van Meise zullen lezen goed heil en veel vreugde. We hebben onze gezonde boorling boven de doopvont gehouden en hem de naam Schoon Meise gegeven. We hebben deze naam gekozen omdat wij aan iedereen in Meise willen vertellen en laten aanvoelen hoe schoon en goed het hier is om te wonen. Wij willen een ernstige poging doen om alle mensen van Meise objectief voor te lichten over de interessantste gebeurtenissen van het leven in de gemeente. Wij weten zeer goed dat dit voor ons een zeer zware opgave zal zijn.

Alhoewel wij wat betreft de gemeentelijke politiek een zeer klare opinie hebben, voelen wij ons toch niet gebonden aan een gemeentelijke partij. We zullen van zeer nabij de politiek van de mandatarissen volgen en er besluiten uit trekken, waarin wij zullen trachten het gebeurde zo waar mogelijk weer te geven. Wij zijn er van overtuigd dat deze laatste

betrachting voor Meise levensnoodzakelijk is.

We zullen ons echter niet beperken tot het politieke leven. We willen ons goede Meise uit het verleden belichten, maar ook en vooral een toekomstbeeld opbouwen. In deze toekomst zien we Meise niet als een gemeente, waar verscheidene gezinnen naast mekaar leven, maar een ware gemeenschap, waarin de mensen in een Vlaamse open atmosfeer steeds dichter naar mekaar toegroeien, mekaar beter leren kennen en waarderen.

Daar zullen we allen samen zeer intens moeten aan meewerken, willen we van ons prachtige Meise geen stukske van Brussel maken met al de gevolgen vandien.

Daarmede is ons blad voorgesteld en kunnen we beginnen aan een heerlijke taak: schrijven over al wat leeft en ademt in ons schoon Meise.

Frans De Cuyper

vertroebelen. Wij vertellen U hierna in alle objectiviteit hoe wij tot die schrijvende aanklacht durven besluiten.

Tijdens de gemeenteraadszitting van 29-10-65 deed zich een ongewoon feit voor, enig in de geschiedenis van onze plaatselijke raadszittingen. Ik heb het nooit meegemaakt, zo verklaarde ons sekretaris Van den Boeynants, dat een zitting gedurende een vol kwartier onderbroken werd, nadat de discussies blijkbaar waren spaak gelopen. De aanleiding was het derde punt van de agenda, de uitbreiding van de gasleiding langsheen de Kapellelaan, ter hoogte van de nieuwe wijk tot aan het dorp van Eversem. Hieromtrent werd door het schepencollege een principiële instemming gevraagd. Men weet dat het bisdom zich akkoord had verklaard met de oprichting van een voorlopig parochiaal centrum met noodkapel te Eversem. Daartoe werd door de parochiale geestelijkheid van St. Martinus hoekhuis nr. 397 aan de Kapellelaan gehoord voor jeugd- en andere activiteiten en eucharistieviering. Om dit huis met gas te kunnen verwarmen werd bij hoogdringendheid de uitbreiding van de gasleiding op de agenda van de gemeenteraad geplaatst. Hieromtrent ontspon zich een langgerekte discussie die meer dan een uur duurde en waarbij de h. De Bie, die zich als fractieleider van de P.V.V. opwierp, de echte liberale antigodsdienstige mentaliteit bovenhaalde en onomwonden verklaarde: « Wij willen geen 150.000 fr. uitgeven voor een privaat eigendom » hiermede de noodkapel te Eversem bedoelend. Herhaaldelijk werd dan door schepenen Chabert en de h. Van den Eynde getracht tot een vergelijk te komen. Om uit de impasse te geraken schorste burgemeester J. Van Campenhout de zitting om toe

(Vervolg op blz. 2)

P.V.V. tegen KERK EN PAROCHIE !

Bij de nakende inzet van het tweede semester 1966, past het even terug te blikken op wat zich in de voorbije maanden in ons dorpsleven als belangrijks heeft voorgedaan. Wij peilden onmiddellijk naar het allerbelangrijkste. Velen zullen een aangename herinnering bewaren aan het optreden van de jeugd in « Kabouters in de Stad », anderen zullen aan het onverwacht deelnemen van Prins Albert en Prinses Paola aan de Eucharistieviering in de St. Martinuskerk een grote betekenis toekennen, weer anderen zullen het plaatsen van verkeerslichten ter hoogte van café « Napoléon » als een hoogtepunt bestempelen.

Ons heeft echter de doorlopende, afbrekende houding van de P.V.V.-gemeentemantarissen tegenover kerk en parochie het meest getroffen. Op een ogenblik dat in onze gemeente een geest van vernieuwing waait, waarvoor én gemeentelijke overheid én parochie en kerkelijke overheid zich inspant, dat begrip en medewerking wordt gevonden bij een groot deel van de bevolking om Eversem dat zolang verstoken bleef van parochiale en kulturele activiteiten, een eigen leefbaar gemeenschapscentrum te schenken, komt de enge, levenloze houding van enkele P.V.V. mandatarissen de atmosfeer

P.V.V. TEGEN KERK EN PAROCHIE

(Vervolg van blz. 1)

te laten tijdens minder officiële samenspraak een oplossing te vinden. Bij de hervatting van de zitting amendeerde de h. Chabert dit betwiste programmapunt en vroeg de principiële instemming van de raad voor de uitbreiding van de gasleiding in het gehucht Eversem. Hierop verklaarde de raad zich akkoord. Voegen wij hieraan toe dat de bespreking van dergelijke programmapunten in het verleden nooit meer dan vijf minuten in beslag nam. Kennelijk was het er bij de P.V.V.-leden om te doen, stokken in de wielen te steken bij de betere organisatie van het kerkelijk leven voor de mensen van Eversem.

Een tweede uiting van verouderd liberalisme konden wij vaststellen op de gemeenteraadszitting van 18-2-66. Op het programma stond de toekenning van een jaarlijkse huurprijs voor het in gebruik nemen van een lokaal toebehorend aan de kerkfabriek van St. Martinus. Zoals men weet moest ingevolge de stijging van het aantal leerlingen in de gemeentelijke jongensschool van het centrum, uitgezien worden naar een bijkomend klaslokaal. In het Chiroheem bleek hiervoor de meest geschikte ruimte voorhanden, en het leerjaar van meester Jef De Cuyper werd er in ondergebracht. Het was logisch dat de gemeente hiervoor een redelijke huurprijs wilde betalen. Een bedrag van 2.000 fr. per maand werd vooropgesteld, onzes rekening houdt met de hoge uitgaven voor verlichting en verwarming. Weer besteeg de liberaal De Bie het oude strijdros en kante zich tegen het onderbrengen van een klas van een officiële gemeenteschool in een lokaal dat toebehoort aan de kerkfabriek. Bij de stemming onthielden zich de hh. Février en Desmedt (P.V.V.) en de h. Ameryckx; stemden tegen de hh. De Bie (P.V.V.) en Sonck.

Ingevolge een kleine administratieve nalatigheid, werd de verhuring van een lokaal van de kerkfabriek aan de gemeente terug op de agenda geplaatst

van de gemeenteraadszitting van 7-4-66. En weer moest de kerkfabriek, het chiroheem en de parochie het ontgelden. Ditmaal stemden de drie P.V.V.ers en de h. Sonck, tegen.

Een derde voorbeeld van liberaal fanatisme, kregen wij op de gemeenteraadszitting van vrijdag, 13 mei jl. De raad moest advies uitbrengen omtrent de door de kerkfabriek van St. Martinus geplande verbouwingswerken aan de kerk. Het gaat om het bouwen van twee zijuitgangen, het inrichten van een weekkapel, het nivelleren en vernieuwen van de koorvloer. Deze werken kunnen gedeeltelijk gesubsidieerd worden door de gemeente (20 t.h.). Het subsidieerbaar deel waarin de kooraanpassing niet begrepen is, deze behoort tot de liturgie, zou 482.834 fr. bedragen wat het gemeentelijk aandeel op een kleine 100.000 fr zou brengen. De liberaal De Bie betwiste de noodzaak van deze verbouwingswerken, al weet iedereen dat hoogdringende restauratiewerken nodig zijn, en dat de twee zijuitgangen heel wat drukte zouden verminderen bij het verlaten van de kerk, en voor eventueel brandgevaar onontbeerlijk zijn. De h. De Bie meende dat één grote poort meer dan voldoende is. Hij stemde dan ook tegen doch werd door zijn twee partijleden die merkbaar met zijn misplaatste uitlatingen verveeld zaten, niet gevolgd. Het grieft de gelovige gemeenschap van Meise, dat een politieke partij die dan toch de verdraagzaamheid van de daken schreeuwt, die hooggevaardeerde deugd met de voeten treedt waar het gaat om haar reële toepassing.

Louis Becq

**handelaars,
adverteer bij ons,
uw publiciteit
wordt zeker
gelezen !**

Emiel Verbelen ontviel ons...

Emiel Verbelen, voorzitter van de Kristelijke Bond van Gepensioneerden, is op de vooravond van de meimaand overleden. Terwijl vóór zijn landelijke woning en in zijn geliefde wijk de Japanse kerselaars hun mooiste bloei bereikten, ging Emiel in stilte rusten, na eerst afscheid te hebben genomen van zijn tuin, zijn bomen en eerste bloemen.

Emiel Verbelen, van de oudsten onder zijn vrienden gepensioneerden, vierde nog onlangs zijn 82ste verjaardag. Emiel was een grote natuurvriend en wist zich als hovenier te vervolgen aan de tuinbouwscholen van Mechelen en Vilvoorde.

Einde april 1961 vierden Emiel Verbelen en zijn echtgenote Clementine Van Lint samen met hun vijf leven gebleven kinderen, vele kleinkinderen en een talrijke groep gepensioneerden hun gouden bruiloft.

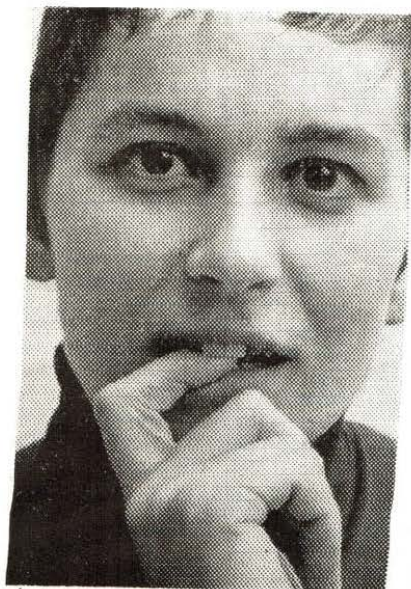
Velen hadden gehoopt met hem de 60ste verjaardag van zijn gezegend huwelijk te kunnen beleven, de Heer heeft er evenwel anders over beschikt.

Emiel Verbelen is steeds een aktief voorzitter geweest van de bloeiende bond van kristelijke gepensioneerden, een beweging voorvoor hij zich met hart en ziel heeft ingespannen. Emiel was de vriendelijkheid zelf en bekommerd om zijn leeftijdsgenoten. Voor hem waren goede verstandhouding en wederzijds begrip geen ijdele woorden. Hij ijverde met een groot hart voor het smeden van ware vriendschapsbanden in en ook buiten de organisatie die hij bezielde.

Temidden de viering van 75 jaar Rerum Novarum, het A.C.W.-feest en de 1 meifeesten, heeft hij ons plots verlaten. Wij weten dat hij met zijn gelovende vreugde bij ons is, zoals ook zijn vele vrienden uit de samenstellende takken van het A.C.W. hem en zijn ruime bijdrage tot de bloei van zijn geliefde gepensioneerdenuorganisatie niet vergeten.

Vele vrienden hebben Emiel naar zijn aardse rustplaats begeleid, terugblikkend op zijn schoon en edelmoo dig leven, denkend aan de genoeglijke uren die met hem werden beleefd, met heimwee voorbijtrekkend aan het stemmig Mariakapelletje in het Kasteelveld waar hij zo vaak tuinierde. Tot weerziens Emiel.

L.B.

**lutgart
van
campenhout
leidt
saltatina**

cliché « het volk »

Dat koreografe Lutgart Van Campenhout de Saltatina-dansgroep leidt, zal nu iedere Meisenaar wel stilaan gaan weten. Saltatina trad voor het eerst op in 1962 in de Sint-Jozefkerk te Vilvoorde. Lutgart voerde met 60 meisjes tussen acht en en achttien jaar PROLOOG VOOR EEN NACHTMIS op. De aanwezigen vonden het een ontroerend liturgisch spel dat helemaal paste in de gevoelvolle sfeer van Kerstmis. In 1964 kwam echter de definitieve doorbraak. Saltatina trad op tijdens het Vlaams Nationaal zangfeest, tijdens het internationaal jeugdfestival te Neerpelt, in het paleis van Schone Kunsten en het Kongressenpaleis te Brussel. Saltatina werd gevraagd en gevierd in binnen- en buitenland.

Ondertussen kreeg Lutgart Van Campenhout echter verbod van het bisdom nog in kerken op te treden. Rond deze treurige situatie is al zoveel journalistiek proza geweven dat het niet nodig is er nog op terug te komen.

Wat wij vooral zouden willen verwoorden is de totaal nieuwe visie van deze koreografe wat de danskunst betreft.

Het voornaamste is dat alles zoveel mogelijk van de beoefenaar zelf komt. De totaal opgelegde en uitgewerkte bewegingen zijn uit den boze. Men kan bij jongens en meisjes een emotie opwekken aan de hand van een mooi stukje muziek. Daarna komt pas de beweging.

Men kan natuurlijk ook vertrekken van een bepaalde idee of een thema, daar de passende muziek voor zoeken en zo tot de dans komen. Kan het anders dan dat alles zo veel echter en dieper wordt? Kan het anders dan dat deze meisjes ook innerlijk in beweging komen?

Dat wil nu niet zeggen dat de koreografe alleen nog een intens gevoel bij de danser moet opwekken om er iets van terecht te brengen. De danser moet technisch en fysisch bekwaam gemaakt worden om te dansen. Lutgart volgde balletschool in Londen en Berlijn. Met deze kostbare bagage was zij in staat met haar zestig meisjes in een eigen stijl iets moois te bereiken. Haar meisjes leren nadenken, meevoelen, en vooral leren met hun eigen onhandig lichaam langs een bezielde beweging tot de toeschouwer spreken. Langs deze weg gaat het vlotter om deze jeugd met haar onweerstaanbaar eigen ritme van een stukje mooie klassieke muziek te doen houden.

Meer over het werk van Lutgart Van Campenhout vertellen, zou ons misschien op het pad der onjuistheid leiden. Wij willen alleen nog zeggen dat wij haar werk als opvoedend beschouwen, een verrijking voor de kinderen die onder haar bezielende leiding mogen werken, een sprankel nieuw leven en blijheid voor haar publiek dat nood heeft aan niet gekompliceerde, eenvoudige belevenissen. Wij hopen Saltatina zo vlug mogelijk in Meise aan het werk te zien!

F.D.C.

**alles voor uw tuin...
alle drogerijartikelen...**

huis verheyen

steenweg op brussel 65, meise
telefoon 59.29.72 (bij de koster)

**plantaardappelen
alle tuinzaden
bloembollen
meststoffen
sproeistoffen
tuingereedschappen
spaden en haken
snoeischaars
kruiwagens
alle soorten draad
grasmachines
tuinmeubelen
zonneschermen**

jeugd

gemeenschap

exposeerde...

Voor de tweede maal heeft jeugdgemeenschap te Meise aan jonge kunstenaars uit eigen midden gelegenheid geschonken hun werk aan het publiek voor te stellen. Uit dit merkwaardig initiatief blijkt de bezorgdheid van Jeugdgemeenschap die de jongeren tussen 18 en 25 jaar groepeerd om naast de vele activiteiten die zij als ontspannings- en vormingswerk ontplooit, ook de kulturele waarden dichter te brengen bij het volk. Bij gelegenheid van de openstelling van deze tentoonstelling sprak E.H. Herman Boon, in aanwezigheid van burgemeester Van Campenhout en schepenen van kultuur, Jos Chabert, inrichters en belangstellenden toe. Zich tot Jeugdgemeenschap richtend betoogde spreker: uw opgave is moeilijk en vergt een bestendige hevige vlam van idealisme en enthousiast geloof. Bepaalde materiële middelen hebt gij reeds ter beschikking veroverd en ik wens en zal er blijven aan meewerken opdat gij in nog betere voorwaarden kunt werken; wij blijven samen koppig dromen van een open jeugdtehuis in het centrum van Meise, waar allerlei activiteiten mogelijk kunnen zijn.

11 jonge kunstenaars

Aandacht vroeg het schilderwerk van Godelief Coeck uit Puurs. Zij heeft een voorliefde voor rode tinten die op haar decoratieve uitingen een bijzondere stempel drukken.

Een andere kunstvorm bracht Ani Van Thienen. Zij studeert sierkunst aan de St. Lukasafdeling te Molenbeek. Haar

paul grégoir cliché « het volk »

kollages en tekening getuigen van rijpende vakkennis.

Met Miel Nys, geboren te Beigem en thans te Meise gevestigd, belanden wij in de abstracte schilderwereld. Miel Nys houdt het bij een zachte wazigheid in zijn kleuren die rust werpen op de felheid van de innerlijke gespannenheid.

Jan Wellens die zich eveneens met zuiver schilderwerk aanmeldde verraaft een bijzondere gevoeligheid voor sensuele vormschoonheid die verstrengeld ligt in een vrij onrustige uitdrukking.

Lief Van Schel studeert sierkunst met specialisatie decoratie en presenteert hoofdzakelijk schilderwerk waarin de impressie de bovenhand haalt.

Luc Polen die zich specialiseert in publiciteit uitte zich in verscheidene genres en getuigt van vorderend talent.

Binnenhuisarchitecte Gerda Van Hemelrijck uit Beigem exposeerde onder meer vier studies van het Kursaal van Oostende waarin haar onderlegdheid tot uiting kwam.

Fons Peeters vertegenwoordigde het zuivere liefhebbers-type. Zijn zeven werken getuigden van een heftig zoeken naar expressiviteit.

Een bijzondere plaats bekleedde het fotografisch kunstwerk van Fried Van Campenhout met enkele geslaagde panelen en natuurfoto's die zijn kunstvaardigheid onderstreepden.

Het beeldhouwwerk van A. Versaen uit Grimbergen werkte verruimend op de tentoonstelling. In authentieke houtvormen leefde de bezieling van deze jonge kunstenaar.

Tenslotte was er Paul Grégoir, een Meisenaar en volwaardig kunstenaar die te Wolvertem woont. Hij heeft het beeldhouwen in het bloed. Hij exposeert smeedwerk waaronder een Lieve-Vrouwbeeld dat hijzelf « Oorzaak onzer Blijdschap » noemt. Meer dan drie jaar vroeg dit heerlijk schepingswerk. Het stelt de moeder Maria voor, staande op een speelreep, de bal gooiend naar haar kind en al de mensen en het leven. Het was oorspronkelijk bedoeld als een jubelend getuigenis voor het parochiaal speelplein dat intussen een andere bestemming heeft gekregen.

Voornoemd smeedwerk dat hierbij samen met de kunstenaar staat afgedrukt zou niet misstaan in het niet zo rijk gevulde kunstpatrimonium van onze gemeente. Het werk aankopen zou een aanmoediging betekenen voor het talent van Paul Grégoir.

L.B.

DANK AAN GUIDO ERARD

Guido Erard, medestichter en eerste voorzitter van Jeugd Raad-Meise heeft om beroepsredenen ontslag genomen. Graag sluiten wij ons langs deze weg aan bij de dank van Jeugd Raad, voor de grote zorg die hij gedurende zijn tweejarig mandaat ten opzichte van de jeugd heeft betoond. In Guido Erard waarden wij de belangloze vriendschap, de voortdurende bereidheid en de actieve medewerking waarvan hij steeds zo kwistig en met volle overgave blijk gaf. Het was zijn grote bekommernis, het moeilijke vraagstuk van de huisvesting voor de jeugd afdelingen tot een aanvaardbare oplossing te brengen. Hij zocht, vond en verkreeg onderdak voor Patclub en Jeugdgemeenschap, pleitte voor gerechtvaardigde subsidies aan de jeugd en toonde zijn aanmoedigende belangstelling bij elk initiatief.

L.B.

Een degelijke werking van onze VZW garanderen, het kost allemaal handenvol geld.
En het lidgeld alleen dekt deze kosten natuurlijk niet.
Daarom zijn we onze sponsors, die ons financieel en logistiek willen steunen, zeer erkentelijk.

**Interesse om ons gezamenlijk erfgoed ook een hart onder de riem te steken?
Of gewoon te tonen dat je de doelstelling van onze kring een warm hart toedraagt?
Neem dan gerust contact op met ons via erfgoedberla@live.com**

Als sponsor word je een heel jaar lang op onze website, in al onze publicaties en in al onze nieuwsbrieven en flyers vermeld. En die hebben momenteel een oplage hebben van meer dan 1300 emailadressen.

Bijkomend worden er tientallen papieren exemplaren van dit alles bij vrije beroepen, rusthuizen, culturele centra, in het gemeentehuis en bibliotheek enz. verspreid.

Vanaf een sponsoring van € 100 is de sponsor vrij om een banner of een reclamebord op een van onze jaarlijkse evenementen te zetten. We vragen wel dat de sponsor dan zelf instaat voor de aanlevering en de plaatsing.

Als kers op de taart wordt bij sponsoring de opmaak gratis door onze graficus gedaan, eventueel wordt er ook een rechtstreekse doorklikmogelijkheid of QR naar jouw eigen website voorzien.

We leveren natuurlijk een betalingsattest af dat je voor inbreng in de algemene onkosten van jouw bedrijf kan gebruiken.

Jan, Dirk, Hedwig
Het Berla-sponsorteam.

**SPONSORS
GEZOCHT**

Bezoek onze Facebook pagina,
je vindt ze op <https://www.facebook.com/erfgoedberla>

facebook

keuken open van 12u tot 22u
dinsdag en woensdag gesloten - open op feestdagen

Brusselsesteenweg 48 - 1860 Meise - 02 269 70 04

Mechelen. Hof van Palermo (15de eeuw). Voormalige residentie van Jan II Carondelet, raadsheer van de Grote Raad van Mechelen. Project in uitvoering 2016.

- Bouwhistorisch onderzoek
- Materiaaltechnisch onderzoek
- Diagnostisch onderzoek
- Restauratiebestekken
- Waardestellingen
- Beheersplannen
- CHE rapporten
- Laboanalyses
- Georadar
- Dendrochronologie
- 3D scanning

Johan Grootaers

ERFGOEDEXPERTISE

Johan Grootaers Erfgoedexpertise comm. v.
Fonteinstraat 38, B-3050 Oud-Heverlee
www.johangrootaers-erfgoedexpertise.be
e-mail: monumentae@gmail.com • Tel. 0492 65 64 38

Meditation is not escaping from life, it is escaping into life OSHO

Uit sympathie

Lid van de Raad van Bestuur Berla

PAPIERWAREN - DAGBLADHANDEL
Letto
TABAK • SPEELGOED

huis
CALLEBAUT

Luc en Nadine

Brusselsesteenweg 33
1860 MEISE

maandag - vrijdag
06u15 - 18u00

zaterdag
07u00 - 18u00

Tel.: 02 269 27 25

Van Ossel
Keukens, badkamermeubelen & inbouwkasten

Wilgenlaan 17 bus1
1861 Wolvertem (Meise)

Tel: 02/269.91.02

E-mail: van.ossel.keukens@telenet.be

www.vanosselkeukens.be

ilwa

Bij S-Line Fitness werken we met een uitrusting van de hoogste en beste kwaliteit.
We helpen je om je doel te bereiken naar een gezonde en fitte levensstijl.

BRENG ONS EEN BEZOEKJE

S-Line Fitness
Brusselsesteenweg 58b
1860 Meise

Tel: +32 470 93 92 72
Email: info@slinefitness.be

Maandag 16:00 - 22:00
Di-Wo-Do-Vr 07:00 - 14:00 | 16:00 - 22:00
Zaterdag - Zondag 09:00 - 16:00
Feestdagen 09:00 - 14:00

DAKWERKEN

LANIN W.

Begonialaan 10
1853 Strombeek-Bever

email: willem.lanin@skynet.be
Tel./Fax: 02 267 83 06

M

timaya

BROOD EN BANKETBAKKERIJ

Hoogstraat 87 - 1861 Wolvertem
02 310 55 68 - bartdenbakker@timaya.be

Café OSSEL-STAR

Bij Nico & Sofie
Kasteelstraat 12
1785 OSSEL (Brussegem)
052 57 01 60

Openingsuren:
Ma-zat vanaf 10u
Zondag vanaf 8u (Periode April - September)
Zondag vanaf 8u30 (Periode Oktober - Maart)
GESLOTEN op woensdag

Uw KBC-Verzekeringsagent, altijd een stapje voor

Vestiging Wolvertem

VEILINGLAAN 12 - 1861 WOLVERTEM
T.+ 32 2 269 33 02

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

Vestiging Londerzeel

MECHELSESTRAAT 20 - 1840 LONDERZEEL
T.+ 32 52 30 33 58

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

4 redenen om klant te zijn bij KBC

Kies de zichtrekening die het best bij je past

Van gratis tot heel veel extra's. Open nu online en je krijgt dadelijk je rekeningnummer.

Simuleer je hypothecaire lening

Bereken in 2 minuten hoeveel je woonkrediet of hypothecaire lening kost.

Advies nodig? Op kantoor en...bij je thuis

Advies nodig en geen tijd om naar je kantoor te gaan? Met (video) chat staan onze experts voor je klaar tot 22 uur en op zaterdag tot 17 uur!

Wat is KBC Mobile?

Dé referentie in de banksector. Al meer dan een 600.000 klanten gebruiken KBC Mobile voor hun banktransacties. Download KBC Mobile nu!

KBC BANK MEISE

BRUSSELSESTEENWEG 19 - 1860 MEISE

Tel: + 32 2 272 72 00

Fax: 02 272 72 01

meise1@kbc.be

Maandag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Dinsdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Woensdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Donderdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Vrijdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak

Ontdek het volledige aanbod

[Betalen en zelf bankieren](#)

[Spaarproducten](#)

[Pensioensparen](#)

[Beleggingsproducten](#)

[Lenen](#)

[Verzekeren](#)

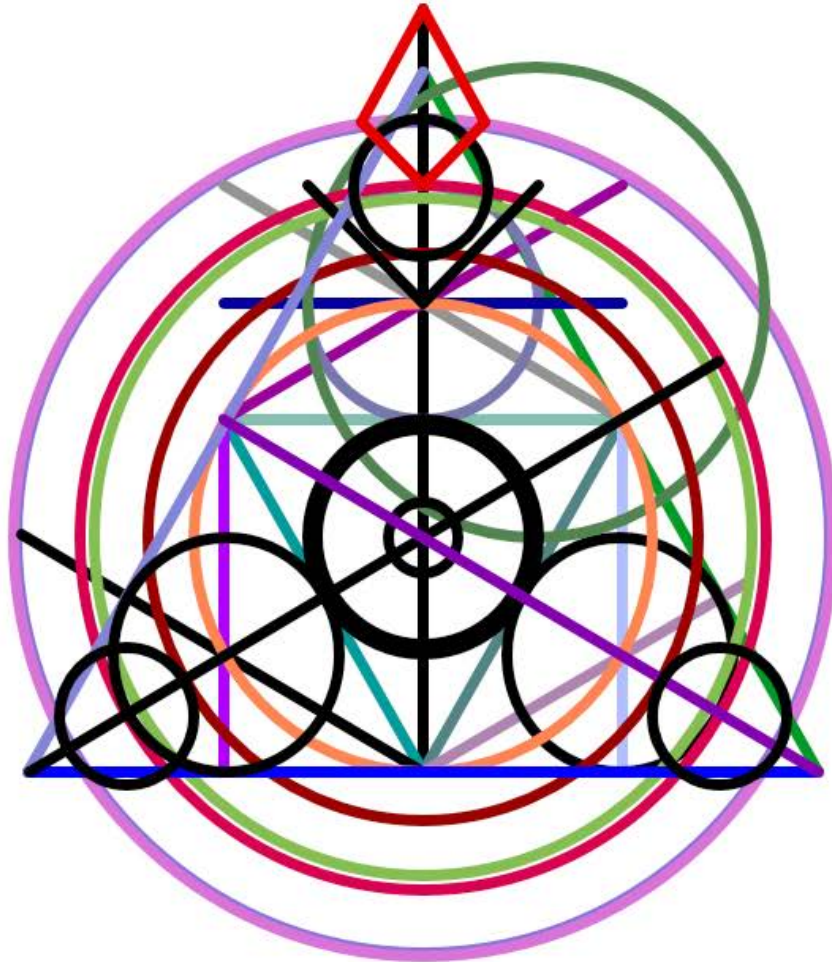
www.archi-tect.be bv bvba

ingeschreven bij de Vlaamse Orde van Architecten, stamnummer B400222

1860 Meise & 1000 Brussel

email@archi-tect.be T. 0475.529.910

Architect Walther DeCleyne + speciale technieken

ARCHITECT

SOMEONE WHO SOLVES PROBLEMS
YOU DIDN'T KNOW YOU HAD
IN A WAY YOU DON'T UNDERSTAND!
ALSO WIZARD, MAGICIAN

SENSE OF CO-HOUSING WITH NATURE®

70

1949 - 2019

Banden ROELANTS
ceva tyre network

Merchtemsesteenweg 154

1861 Wolvertem (Meise)

Tel.: 02/269.11.99 - info@bandenroelants.be

www.bandenroelants.be

Aanbevolen door alle leasingmaatschappijen